

HRVATSKA PANEUROPSKA UNIJA
FOEDUS PANEUROPAEUM CROATICUM

Glas

BROJ 22

PROSINAC 2006.

GODINA XI

PANEUROPE

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA
DUBROVNIK, 27. - 29. LISTOPADA 2006.

OPĆA SKUPŠTINA MEĐUNARODNE
PANEUROPSKE UNIJE U STRASBOURGU

Nakladnik: HRVATSKA PANEUROPSKA UNIJA

ZA NAKLADNIKA: prof. dr. sc. Pavo Barišić

GLAVNI UREDNIK: Željko Obad, prof.

U UREĐIVANJU OVOG BROJA SUDJELOVALI: akademik prof. dr. sc. Mislav Ježić,

prof. dr. sc. Pavo Barišić, Željko Obad, Tomislav Čović

LEKTURA/REDAKTURA: Marijan Ričković, prof.

SURADNICA U TEHNIČKOJ OBRADI: Ružica Špoljarić

FOTOGRAFIJE: Željko Obad i Tomislav Čović

ADRESA UREDNIŠTVA: Zagreb, Jurišićeva 1a, telefoni: 385/1/ 48 13 435, 48 13 451, faks: 48 13 453

www.hpeu.hr - e-mail: hpeu@zg.t-com.hr

E-mail: hpeu@zg.htnet.hr

Prepress: Reprograph, Tisak: Grafomark

Zahvaljujemo aktivistima HPEU na obavljenim poslovima:

Tonski zapis na stranom jeziku preslušali, preveli i zapisali: Gertruda Postl Božić, dipl. phil.,

mr. Tatjana Cindrić, Jasna Čmellić, prof. i mr. Vesna Izaković

DUBROVNIK, 27.-29. LISTOPADA 2006.

EUROPSKI IDENTITET - HRVATSKA 2007.

Međunarodna konferencija

Pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske i gradonačelnice Dubrovnika u organizaciji Hrvatske Paneuropske unije u Dubrovniku je održana međunarodna konferencija Europski identitet - Hrvatska 2007. Konferenciju je otvorio predsjednik Hrvatske Paneuropske unije prof. dr. sc. Pavo Barišić, koji je, među ostalim, kazao da se povijesni smjer europskih integracija zasniva na političkoj, gospodarskoj i kulturnoj integraciji te da su politički i gospodarski oblici integracije neprijeporni, ali se prijevori pojavljuju kad je riječ o kulturnoj integraciji. Sudionike skupa pozdravio je u ime domaćina i ogranka PEU Dubrovnik dr. sc. Ivica Martinović, predsjednik ogranka te održao zapaženo predavanje Dubrovnik - sastavnica hrvatskoga i europskog identiteta. Sudionicima skupa obratila se i potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor, koja je istaknula da je Hrvatska uvijek bila dio Europe, te se kao srednjoeuropska i mediteranska zemlja osjeća dijelom europske zajednice i želi zajedno s drugim narodima graditi Europu mira, dijaloga i vladavine prava. Predsjednik Međunarodne Paneuropske unije Alain Terrenoire čestitao je Hrvatskoj na naporima i uspjesima koje postiže na putu prema Europskoj uniji. Na konferenciji posvećenoj europskom identitetu raspravlja se i o tome želi li Europa postati zona slobodne trgovine, svjetska velesila ili nešto drugo. Sudionicima su se obratili i počasni predsjednik Međunarodne paneuropske unije dr. Otto von Habsburg, biskup dubrovački mons. Želimir Puljić, biskup kotorski Ilija Janjić, županica Mira Buconić, prof. dr. sc. Franjo Topić, predsjednik PEU Bosne i Hercegovine, mr. sc. Martin Trenovski, predsjednik Makedonske PEU, Marco Pons i André Poulin, predsjednici Švicarske PEU, Stephan Baier, član Predsjedništva Austrijske PEU, Julien Vanderbeeken, član Predsjedništva Međunarodne PEU i potpredsjednik Paneuropske radne skupine u Europskom parlamentu, Bernd Posselt, zastupnik u Europskom parlamentu te drugi sudionici. Vrlo zapaženo izlaganje na samom kraju konferencije imao je i počasni predsjednik Hrvatske Paneuropske unije akademik Mislav Ježić.

Uz radni dio, sudionici konferencije prisustvovali su koncertu ranije hrvatske glazbe Cappella Ragusina, pod umjetničkim vodstvom Krešimira Magdića. Drugi je dan organiziran izlet brodom u Cavtat i na Lokrum, posjet knjižnici i muzeju Samostana Male Braće te razgledavanje Dubrovnika. Skup je po dobrom paneuropskom običaju završen u nedjelju Svetom misom u dubrovačkoj katedrali koju je predvodio biskup dubrovački dr. sc. Želimir Puljić.

Prof. dr. sc. Pavo Barišić,
predsjednik Hrvatske Paneuropske unije

Hrvatska je u fazi intenzivnih pregovora za ulazak u Europsku uniju i želi dati djelatnan prinos učvršćivanju europskog identiteta, kao što je to činila tijekom stoljetne povijesti. Grad Dubrovnik važno je europsko trgovačko središte koje svojom bogatom kulturnom baštinom, kao nekadašnja slobodna republika Ragusa, predstavlja jedan od prepoznatljivih spomeničkih bisera hrvatskoga i europskog identiteta te posredovatelj slobodne trgovine i komunikacije među ljudima, narodima i carstvima. Zacijelo je dubrovački horizont poticajno mjesto za promišljanja i razgovore o potvrđivanju europskih vrednota te značenju europske prošlosti i povijesti za njezin identitet i budućnost.

1. Stožeri europskoga identiteta

Hrvatska se zvijezda približava europskoj zastavi koju simbolizira znak savršenstva, 12 Marijinih zvijezda. U toj se slici iskazuje nastojanje za pristupanje najuspješnijoj integraciji na svijetu, zoni stabilnosti i napretka, Europskoj uniji. Pri tome zacijelo hrvatska prirodna bogatstva, posebice jadranska obala i otoci, mogu biti jedan od bisera koji će pridonijeti većem sjaju krune Europske unije.

Kada se prošeta ulicama Dubrovnika postaje razvidno kako Hrvatska pripada stožernim zemljama europske kulture već od rimskih vremena. U predavanju dr. sc. Ivice Martinovića izlazi na vidjelo kako ovdje od renesanse stvaraju i pišu znamenita djela mnogi filozofi, prirodoslovci, umjetnici, a grade arhitekti i graditelji. Diljem

svjetskih mora i trgovačkih putova nazočni su pomorski kapetani, pronalazači i trgovci. Iz Dubrovnika je podrijetlom i tu se školovao jedan od najvećih filozofa i znanstvenika 18. stoljeća, ugledni isusovac Ruder Bošković koji je diljem svijeta stekao slavu svojom prirodnom filozofijom i teorijom sila.

Hrvatski znanstvenici i umjetnici koji stječu veliko ime u Europi prisutni su i djelatni i u drugim hrvatskim gradovima i dijelovima zemlje koji pripadaju Veneciji ili Habsburškoj Carevini. Otac hrvatske književnosti, Marko Marulić, bio je već za svojega življenja u Splitu u 15. i 16. stoljeću jedan od najčitanijih autora u Europi. Njegove su *Upute za čestit život* i druga djela tiskana u mnogim zemljama i prevedeni na brojne jezike.

Postavlja se pitanje, je li opravdan strah kod mnogih da će ulaskom u Europsku uniju Hrvatska izgubiti vlastiti identitet. Činjenica je da postoje loša povijesna iskustva sa zajedništvom u bivšoj Jugoslaviji, kada su nacionalni identiteti zatirani. Zato se valja zalagati za takvu Europsku uniju koja ne će zatirati nego jačati nacionalne identitete i u kulturnoj raznolikosti njegovati i poštovati jezike, regije, tradicije i manjine. Samo takva Europa ima budućnost.

2. Hrvatska 2007. i pregovori za ulazak u Europsku uniju

Godine 2007. dogodit će se šesti val proširenja Europske unije, kada će Rumunjska i Bugarska postati članice. Od 2002. godine, kada je u Hrvatskom saboru pokrenuta inicijativa za kandidaturu Hrvatske u povodu obilježavanja 90. rođendana dr. Otta von Habsburga, Paneuropska se unija zalagala da se i Hrvatska nađe u tom šestom krugu proširenja. Stoga je u naslovu programa konferencije istaknuta godina 2007. Premda je, ako će se realno govoriti, Hrvatska zapravo pripadala petom krugu proširenja za Srednju i Istočnu Europu koji se dogodio 2004.

No bez obzira što Hrvatska nije ni u šestom krugu proširenja, što s obzirom na odugovlačenje početka pregovora od strane nekih zemalja nije ni mogla biti, kada se pogleda natrag, Hrvatska je pro-

teklih godina načinila znatan korak prema Europskoj uniji. Zacijelo ona je prva koja objektivno može ispuniti kriterije za ulazak u kratko vrijeme, za što čini znatne napore i pripravlja se intenzivno, kako bi mogla što prije početi djelovati u uvjetima punopravnog članstva.

Na temelju iskustva država koje su postale članicama Europske unije u petom valu proširenja i uspješno započetih pregovora, premijer I. Sanader postavio je za cilj da se pristupni pregovori zaključe do 2008. te da se hrvatskim građanima omogući sudjelovanje na europskim izborima 2009., kao građanima Europske unije.

U tzv. eksplanatornom screeningu otvorena su 33 od 35 poglavlja koja su u različitim fazama pregovaranja. Za sedam poglavlja utvrđeno je kako RH ispunjava mjerila za otvaranje, a za pet poglavlja ta je faza u tijeku. Poglavlje znanosti i istraživanja privremeno je zatvoreno.

Drago mi je da su se na ovogodišnjoj konferenciji okupili predstavnici paneuropskih organizacija i kruga prijatelja, uz naše prijatelje iz Francuske, Njemačke, Italije, Švicarske i Mađarske, također iz susjednih zemalja s jugoistoka Europe, iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije i Srbije. U tom pogledu važna je uloga Hrvatske kao mosta za povezivanje Europske unije prema zemljama jugoistoka Europe. Stabilnost u Jugoistočnoj Europi, zacijelo, povećat će sigurnost i stabilnost same Europske unije. Zato je važno otvoriti perspektivu zemljama u regiji da mogu pristupiti individualno kada ispune za to potrebne uvjete. Uspjeh Hrvatske na tom planu predstavljao bi pozitivan primjer i poticaj drugima te dodatna potpora reformskim snagama.

3. Europski identitet

Obzor europskoga ujedinjavanja navijestio je utemeljitelj paneuropskoga pokreta Richard Coudenhove-Kalergi u trostrukom pogledu – političkom, gospodarskom i kulturnom. U današnjoj koncepciji Europske unije, koja nadilazi okvire poslovnog dogovora, obje tendencije – politička i gospodarska integracija, uključujući zakonodavstvo, zajedničku monetu, zastavu i druga obilježja, posve su neprijeporne.

Prijepore izaziva pitanje o kulturnoj integraciji i vrednotama na kojima se Europa zasniva. Riječ je o onome što se naziva duša Europe, ono što joj daje život i duhovnost, što joj omogućuje da opstoji kao zajednica.

Dubrovačka konferencija posvećena je raspravi o nosivim elementima na kojima se gradi europski identitet: što joj omogućuje život i osobnost? S obzirom da je Hrvatska od 3. listopada 2005. u pregovorima za ulazak u Europsku uniju, posebice je riječ o pitanju kako se Hrvatska uklapa u europski identitet i što donosi sa svojom baštinom u zajedničku krunu vrednota Europske unije.

4. Povijesno oblikovanje identiteta Europe

Promatrajući povijesno oblikovanje od staroga vijeka do suvremenosti, pokazuje se da je Europa u smislu identiteta puno više od institucionalne i gospodarske integracije. U ideji Europe zrcali se sraslo i stopljeno mnoštvo kultura, mentaliteta i jezika koje tvori jedinstvenu šarenu sliku povijesnih iskustava i sjećanja, stilova gradnje, religije, umjetnosti, znanosti, navika i načina življenja.

Za stvaranje političkoga i kulturnog identiteta važni su putokazi povijesni događaji i često ratovi. O tome svjedoče mnogi primjeri iz europske prošlosti od petoga stoljeća prije Krista, kada su grčki autori opisivali opreku Europe i Azije otvorenu perzijskim ratovima, tu-gom u Europi nastalom zauzećem Carigrada sredinom 15. stoljeća do začetka paneuropske ideje nakon Prvoga svjetskog rata i obnavljanja te zamisli u izgradnji institucija Europske unije poslije Drugoga svjetskog rata. Europski identitet najčešće se određivao u razgraničenju prema Drugomu.

Obrazlažući rašireno liberalno stajalište, profesor političke filozofije na Sveučilištu u Firenci, Furio Cerutti, u članku „Politički i kulturni identitet Europe“ (www.fes-online-akademie.de) tvrdi da je moguće zasnovati Europu samo na pretpostavci političkoga identiteta u pravno formuliranim vrednotama i principima. On smatra da je u Nacrtu europskoga ustava bolje bilo posve izostaviti preambulu u kojoj se spominju kršćanski korijeni Europe, jer je to

navodno posve neliberalan propis u kojemu se želi opisati filozofska, religiozna i moralna duša Europljana. Za njega je nerazborito da političko tijelo kakav je Konvent uopće razmatra osebujne europske duhovne korijene i istražuje identitet koji je difuzan. Tvrdi kako je dovoljna čisto politička preambula jer je jedina duša Europske unije ona o kojoj može odlučivati političko tijelo u pravnim kategorijama.

Moje je stajalište bitno drukčije. Polazim od postavke koju su iskazali klasični filozofi. Kada je o ustavu riječ, u njemu se mora zrcaliti upravo duša zajednice koju predstavlja. Jer, kako su kazali drevni pisci, možete imati najbolji ustav i zakone, ali to ništa ne vrijedi ako ne nadu rezonanciju u uvjerenju i načinu života građana, u duši Europljana.

5. Paneuropski identitet Europe

Za ujedinjenu Europu kao politički projekt ključno obilježje identiteta, što je ostalo važiti kao stožerno načelo Europske unije, Richard Coudenhove-Kalergi postavio je odrednicu demokracije. U programatskoj knjizi *Paneuropa* ustvrdio je da Europa kao politički pojam obuhvaća *sve demokratske države kontinentalne Europe*. Pri tome je politički pojam Europe, za razliku od njegova zemljopisnog dvojnika, nazvao Pan-Europa.

Europski parlament kao najviše zakonodavno tijelo Europske unije razrađuje u brojnim dokumentima, uz ostale temeljne zajedničke vrednote, poštivanje ljudskih prava, demokratsku legitimaciju te kontrolu političkoga izvršavanja vlasti. Zajedničke vrednote koje prihvaćaju građani Europske unije razrađeni su u Povelji o temeljnim pravima. Nije riječ samo o klasičnim pravima i slobodama nego su obuhvaćena također socijalna prava kao i moderne teme, poput zaštite podataka te odnos biologije i medicine. Takva je zajednička platforma svečano objavljena na sastanku predsjednika država i vlada članica Europske unije u prosincu 2000. u Nizzzi.

Paneuropski koncept ujedinjene Europe zasnovan je na zajedničkim kulturnim vrednotama. Temeljna počela toga identiteta predstavljaju pojmovi grčko-rimske antike, kršćanstva, individualizma, socijalnosti, aktivizma i racionalizma. Polazeći od činjenice da je europska kultura niknula na tlu antike i kršćanstva, Coudenhove-Kalergi izrijeком je nazvao europsku kulturu *kršćanskom*, u opreci s islamskom, buddhističkom, hinduističkom i konfucijanskom kulturom u Aziji. S obzirom da je europska kultura u svojem biću aktivistična i racionalistična, teži za energičnim ostvarenjem racionalnih ciljeva. Najviše je postignuća takve racionalistične kulture znanost i njezina praktična primjena u tehnici, kemiji i medicini. Stoga Coudenhove-Kalergi smatra da europska kultura nadmašuje sve dosadašnje kulture.

6. Duša Europe

Bez obzira na nesporazume koji su proizašli iz citata Manuela Paleologusa iz 1391. godine o islamu, predavanje pape Benedikta XVI. od 12. rujna 2006. u Regensburgu ima povijesno značenje za određenje identiteta Europe. Njegova je glavna teza u duhu paneuropskih vidika da je Europa kršćanska po vjeri, a grčka po filozofiji. U tom duhu valja sagledati europsku povijest koja je ostavila tragove upravo u gradu gdje se odvija konferencija – u Dubrovniku.

Nasuprot skepticima koji odbijaju pitanje o duši i identitetu Europe, papa je obznanio da valja iznova pronaći europsku dušu. Potaknuo je sve na ponovno traženje europske duše – *soul searching*. U duhu europske tradicije koja je tijekom svoje povijesti u središtu imala raspravu o odnosu vjere i razuma, upravo je 21. stoljeće prema mnogim predviđanjima ono u kojemu će Europa obilježiti svjetsku povijest na tom pitanju. Pritom, ne stoje tvrdnje onih koji smatraju da se Europa umorila od svog razuma. Činjenica da razum, koji je u pozitivističkoj znanosti oslobođen pitanja o smislu i vrednotama doživio stanovitu krizu, treba obnovu u drugim vidovima duhovnosti. Ali, Europa je započela svoju povijest u racionalističnoj slici svijeta i logosa te u tom horizontu valja promatrati i njezinu budućnost.

7. Kršćanska socijalnost

Promatra li se raznolikost europskoga zakonodavstva, valja uputiti na ono što je zajedničko, što omogućuje prepoznatljiv identitet i navlastitu europsku skupnu osobnost. Preostaje činjenica da je Europa zajednica vrednota zasnovanih na kršćanskoj osnovi i dostojanstvu čovjeka, što treba predstavljati mjerilo za zakonodavne okvire. Kršćanske i humanističke vrednote europskoga identiteta predstavljaju korektiv koji treba omogućiti zakonodavstvu Unije i pojedinih zemalja razlučivanje pravednoga od nepravednoga.

Jedna od vrednota na koju osobito u Hrvatskoj u posljednje vrijeme ukazuje kardinal Bozanić potječe iz svijesti o kršćanskoj socijalnosti, koju je istaknuo Coudenhove-Kalergi. U posvemašnjem raslojavanju društva i privatizaciji dobara, vrednotom pravedne raspodjele dobara treba se suprotstavljati sve raširenijoj pojavi nemoralnoga materijalnog bogaćenja koje ne mari za siromašne, nezaposlene, za radnike koji ne primaju pravičnu naknadu za vlastiti rad. Očito nije dovoljno napisati u zakone nego treba razvijati i svijest građana kako je za opće dobro zajednice prijeko potrebno pošteno plaćati porez, otvarati nova radna mjesta, redovito isplaćivati plaće radnicima te pokretati male obrte u krajevima s mnogo nezaposlenih.

Zahvaljujem, na kraju, svima koji su došli na konferenciju Hrvatske paneuropske unije dati svoj prinos i potporu hrvatskim nastojanjima za što skoriji ulazak u Europsku uniju. Hrvatska treba puno zahvaliti upravo paneuropskim prijateljima na dosadašnjoj pomoći i zagovoru da svoje prirodno mjesto zauzme ponovno u demokratskoj Europi i postane ravnopravan član Europske unije.

Jadranka Kosor,

potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

HRVATSKA JE VEZALA SVOJU SUDBINU UZ EUROPSKU PERSPEKTIVU

Ponosni smo da je Hrvatska stabilna, demokratska, europska država, sposobna preuzeti odgovornost za jačanje europskih vrijednosti, stabilnosti i napretka. Svi ćemo se zajedno pobrinuti da ona bude jedna od onih zemalja koje aktivno pridonose zajedničkoj europskoj budućnosti, temeljenoj na međusobnoj toleranciji, dijalogu, poštovanju i pravu na različitosti

Hrvatska je uvijek bila dio Europe, u povijesnom, kulturnom, zemljopisnom, političkom i svakom drugom smislu. Kao srednjoeuropska i kao mediteranska zemlja sudjelovala je u europskim povijesnim iskustvima. Dio tog iskustva dijeli i s tzv. starim članicama Europske unije, ali znatan dio i s novima. Nažalost, posljednje među tim iskustvima, bilo je i iskustvo nametnutog rata, užasne agresije na Hrvatsku, agresije na hrvatske ljude, hrvatski narod, i ovdje je već bilo spomenuto da smo u tom ratu izgubili, prije svega ljude, oko 15 000 hrvatskih branitelja i civila, izgubili smo materijalni i gospodarski potencijal. To je nešto što se vrlo teško nadoknađuje. Ovdje ću spomenuti da smo izgradili oko 140 000 kuća, da smo u to utrošili 14 milijardi kuna, a ukupno na zbrinjavanje svega onoga što je zahtijevalo dostojnu brigu o prognanima i izbjeglicama, oko 27 milijardi kuna.

S ponosom želim naglasiti da smo i u vrijeme teških ratnih godina u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, širom otvorili svoja vrata i svoje srce i sav svoj potencijal ljudima koji su ostali bez doma i koji su vrlo često ostajali i bez nade. Nikada nitko u Hrvatskoj, to posebno ističem, nije pitao odakle si, tko si, koja ti je vjera, kako ti je ime, nego samo trebaš li pomoć. Dakle, svi su bili zbrinuti na dostojan i dostojanstven način i mislim da je to nešto što jest i ostaje naša popudbina za budućnost. Bila je to odlučna i konačna bitka i za hrvatski identitet. Hrvatska je uspjela zahvaljujući odlučnosti hrvatskih branitelja i cjelokupnog

naroda i mnogobrojnim žrtvama obraniti i osloboditi svoju domovinu, izboriti se za vlastitu opstojnost i na taj način sačuvati svoj identitet. Zahvaljujući izbornoj slobodi i neovisnosti dobila je priliku sama odrediti smjer vlastitog napretka i, naravno, budućnosti. U tim trenucima počela se ostvarivati vizija demokratske i prosperitetne Hrvatske koja se može pridružiti europskim integracijama, odnosno europskim integracijskim procesima. Hrvatska je iskoračila u doba europskih vrijednosti, izgradnje demokracije, tolerancije, zaštite manjinskih i ljudskih prava. Odlučila je svoj identitet ugraditi u europski okvir slobodnih i ravnopravnih naroda i zemalja, a konsenzus da se radi o nacionalnom interesu odigrao je pri tome veliku ulogu. Naša je obveza prema žrtvama agresije da za buduće naraštaje nastavimo graditi Hrvatsku kao slobodnu, modernu, miroljubivu europsku zemlju. Hrvatska je vezala svoju sudbinu uz europsku perspektivu. O tome se davno govorilo u hrvatskim političkim, ali prije svega, u kulturnim krugovima.

Politički aspekt Europske unije zasnovan je na poštivanju individualnih sloboda, demokracije i vladavine prava. Također, pruža mogućnost gospodarskog povezivanja i natjecanja na globalnom tržištu. Europska ideja pustila je duboke i trajne korijene. Europski standardi i europske vrijednosti jesu i hrvatski standardi i hrvatske vrijednosti. Zbog povijesnih događaja, zbog povijesnih turbulencija, hrvatski standardi i vrijednosti od godine 1918. bili su privremeno zatumljeni. Sada, međutim, imamo potpunu slobodu i odlučni smo u tome da hrvatski identitet osnažimo i da do kraja razvijemo i, naravno, da omogućimo daljnji razvoj u zajednici u čije je temelje ugrađena i ideja o promoviranju jedinstva i različitosti. Bez obzira stavlja li se pri raspravama o europskom identitetu naglasak na zajedničku političku kulturu ili poštivanje političkih načela slobode, demokracije i ljudskih prava i vladavine prava ili na zajedničke korijene u povijesti religije, znanosti i umjetnosti, radi se o nespornim vrijednostima i kohezivnoj snazi koje obogaćuju europsku zajednicu i jamstvo su njezina daljnjeg razvoja.

Dame i gospodo, dragi prijatelji, mi u Hrvatskoj osjećamo se dijelom te zajednice i osjećamo da smo pozvani graditi bolju budućnost našega zajedničkoga kontinenta, našega zajedničkog doma koji je tijekom povijesti doživio toliko tragedija, toliko ratova, međusobnog ubijanja, krvi, netolerancije. Želimo zajednički graditi Europu mira i prosperiteta, Europu zajedničkih vrijednosti. Vlada i hrvatski građani vjeruju u takvu politiku i perspektivu. To je politika tolerancije, valja ponavljati uvijek iznova, dijaloga, vladavine prava, pomirenja, poštivanja ljudskih i manjinskih prava i u suglasju je s europskim vrijednostima. Kako bi mogla sudjelovati u europskoj sadašnjosti kao i u europskoj budućnosti, Hrvatska nastoji ostvariti pretpostavke za to, odnosno postići isti stupanj demokratizacije i gospodarskog razvoja. To je uključivalo ne samo prelazak na tržišno gospodarstvo nego i preobražaj zemlje, duboko obilježene ratom u stabilnu državu koja predvodi demokratske procese u ovom dijelu Europe.

Hrvatska Vlada, koju danas predstavljam, s velikim zadovoljstvom na ovom uvaženom skupu, svjesna je značaja i čini sve kako bi ubrzala odgovarajuće ispunjavanje političkih i gospodarskih kriterija, usklađivanje zakona i jačanje administrativnih i pravosudnih struktura, nužnih za učinkovito provođenje *acquisa* i na taj način što prije osigurala naše pristupanje demokratskoj i ujedinjenoj Europi. Među najvećim izazovima, dakako, jest reforma pravosuđa. Počela je racionalizacija sudova, mislim da u tom smislu dobro napredujemo. Isto tako moram reći da se smanjuje broj neriješenih predmeta te da je rad sudstva u značajnoj mjeri unaprijeđen. Borba protiv mita i korupcije i organiziranoga kriminala još je jedan prioritet ove Vlade i zato je ona usvojila akcijski plan i nacionalni program kako bi to pitanje riješila što brže i što je moguće učinkovitije. Značajni su naponi učinjeni u području ljudskih prava i zaštiti manjina koje su za nas bogatstvo kako je to zapisano i u hrvatskom Ustavu, što je naravno bilo povezano i s pitanjem povratka izbjeglica.

Hrvatska posebnu pozornost obraća kvalitetnoj zaštiti najranjivijih skupina kao što su djeca, invalidne osobe i u tom smislu uistinu dosežemo najviše razine europskih kriterija, odnosno svjetskih mjerila i u skladu sa svjetskom i europskom praksom. Također, posebno želim naglasiti i na ovom uglednom skupu da vodimo posebnu brigu o mladima i njihovim potrebama. O tome da smo suočeni i danas, 2006. godine, s uklanjanjem posljedica rata, ne treba posebno govoriti. Reći ću samo o jednom problemu s kojim smo i svakodnevno suočeni, o čemu želim da i Europa u dovoljnoj mjeri zna više, jest primjerice, problem zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja i civila. U Hrvatskoj su još uvijek na popisu 1122 osobe koji su na popisu zatočenih i nestalih i ulažemo goleme napore pronaći ih, jer mislimo da svatko ima pravo, svaka obitelj ima pravo doznati istinu o svojim milima te da je to jedan od najviših civilizacijskih dosega i standarda. Svaka obitelj ima pravo doznati gdje je sin, kći, bilo koji dragi član te obitelji koji je nestao davne 1991. godine. I svaka od tih osoba ima pravo na dostojanstven pokop da bi oni koji još uvijek traže u ovom trenutku, a to je najosjetljivija skupina u našoj zemlji, mogli konačno oplakati svoje najmilije, položiti cvijeće i zapaliti svijeću. Spominjem to zbog toga što je sada 2006. i još uvijek jedan od problema, a da o drugima kao što su hrvatski branitelji oboljeli od post-traumatskoga stresnog poremećaja kao posljedice rata i o njihovom pravu da žive dostojno i dostojanstveno - i ne govorim.

No dame i gospodo, dragi prijatelji, Hrvatska je stabilna, demokratska, europska država, sposobna preuzeti odgovornost za jačanje europskih vrijednosti, stabilnosti i napretka. Na to smo ponosni. Mi ćemo se svi zajedno pobrinuti da Hrvatska bude jedna od onih zemalja koje aktivno pridonose zajedničkoj europskoj budućnosti, temeljenoj na međusobnoj toleranciji, dijalogu, poštovanju i pravu na različitosti. Uvjerena sam da će uz vašu pomoć Hrvatska uistinu biti 28. članica Europske unije i želim ovom prigodom zahvaliti svima vama koji hrvatskom brodu na putu u luku Europske unije daju snažnu potporu i vjetar u jedra. Hvala vam lijepa i želim puno uspjeha u radu.

Antun Kisić,
dogradonačelnik Grada Dubrovnika
Dubrovnik je svjetski grad

S velikim je zadovoljstvom Grad Dubrovnik prihvatio supokroviteljstvo nad ovom međunarodnom konferencijom Hrvatske Paneuropske unije, čija je tema vrlo važna za europske procese ujedinjavanja i budućnosti ujedinjene Europe. Zahvaljujem organizatorima da su izabrali Dubrovnik kao mjesto njezina održavanja. Zasićurno vam je poznat Dubrovnik kao nacionalna i svjetska destinacija i dio je prepoznatljivosti Hrvatske u svijetu.

Grad Dubrovnik kao dio Hrvatske sudjeluje u procesu koji ide k europskom ujedinjenju i vjeruje u europsku perspektivu država na jugu Europe. Nakon završetka europskih integracija ujedinjena Europa sigurno će nam osigurati budućnost i mir, stabilnost i ukupni napredak na dobrobit svakog njenog stanovnika. Zbog toga, Grad Dubrovnik podržava ovaj kao i sve slične skupove koji teže istom cilju, a to je Europska unija.

Dubrovnik je određište gdje se mogu spoznati dijelovi kulturne povijesti Mediterana i Europe kroz stoljeća, pa zato nastojimo sačuvati njegov izgled i sadržaje onakvima kakve su nam ostavili naši preci, a tu vrijednost je prepoznao i UNESCO, uvrstivši staru jezgru našega grada na svoju listu svjetske baštine.

Mira Buconić,
županica Dubrovačko-neretljanske županije
„Za sve blago svijeta sloboda se ne prodaje“

Tematika ovog skupa intrigantna je i svestremenska u ovom trenutku, za nas u Hrvatskoj kao zemlji kandidatkinji za ulazak u veliku europsku obitelj. Posebno je važno isto koliko je važno i za tu europsku obitelj da Hrvatska što prije postane njezin član, kako zbog našega geopolitičkoga i povijesnoga položaja, tako i zbog zastavljanja širenja euroskepticizma. Sama činjenica da je Hrvatska Paneuropska unija na ovim prostorima aktivna već punih 15 godina, dovoljno govori o našoj orijentiranosti i opredijeljenosti.

Tolerancija, ravnopravnost, uživanje prava i sloboda čovjeka, suživot s različitošću, od pamtljivjeka su bili preduvjet opstanka i napretka naše zajednice. Ovo područje od davnine je raskrižje putova, mjesto

gdje su se susretale i živjele različite nacije, religije, čuli mnogi jezici. Poznato je da smo stoljećima odolijevali nasrtajima, posezanjima za našim teritorijem, agresijama, a na njih uspijevali odgovoriti tolerancijom i mudrim državnim potezima.

Dubrovnik je nesumnjivo kolijevka diplomacije Mediterana, gdje se prvi konzul spominje već u 13. stoljeću, a u njemu vlada vjerska tolerancija i onda kada je na drugim mjestima bila nezamisliva. To se posebno odnosilo na Židove. Kod nas Židovi dobivaju status građana davne 1407. godine. Ali, vratit ću vas nakratko u daleku, daleku prošlost. Zar u samostalnoj Dubrovačkoj Republici i knez, koji je bio nositelj državne vlasti, nije nastupao samo s Malim vijećem, a kod Velikog vijeća i Senata predsjedavao bi i bio samo prvi među jednakima.

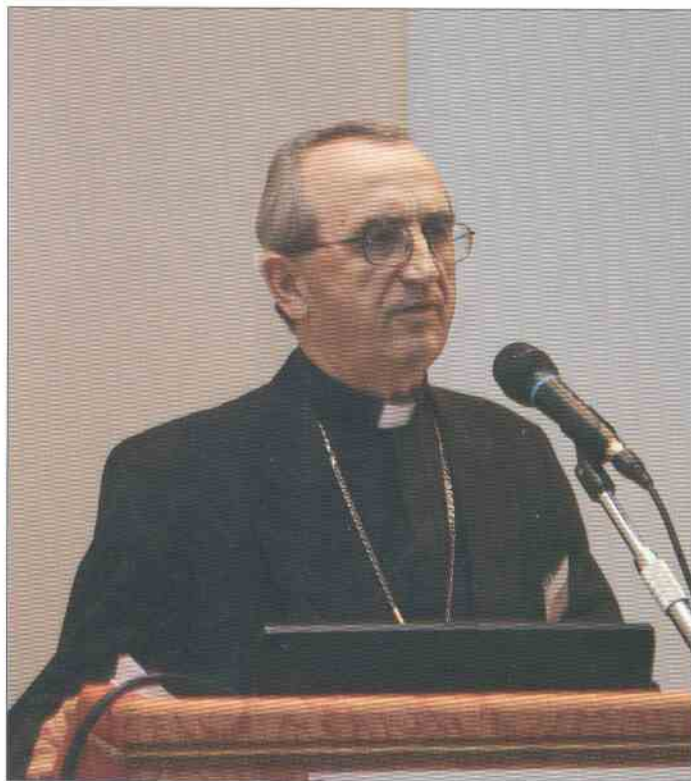
Sklad suživota i tolerancije osnovne su vrednote življenja u našoj županiji, iako nam je on u nedavnoj agresiji na Dubrovnik bio uskraćen. „Za sve blago svijeta sloboda se ne prodaje“, natpis s tvrđave Lovrijenac, bio je i bit će slogan Dubrovnika i njegove županije.

Mons. dr.sc. Želimir Puljić,
biskup dubrovački
Grad hrvatskoga i europskog identiteta

Rado sam prihvatio poziv predsjednika HPEU-a, prof. dr. Pave Barišića, nazočiti ovom skupu i uputiti riječ pozdrava. Drago mi je što su organizatori odabrali Dubrovnik za održavanje međunarodne konferencije o europskom identitetu. Želim svima srdačnu dobrodošlicu u ovo starodrevno središte katoličke biskupije, nekoć metropolije, u ovaj prepoznatljivi grad hrvatskoga i europskog identiteta.

Temom o europskom identitetu nastavljate razmišljati o pitanjima koja su zaokupljala Europljane tijekom stoljeća: 'tko smo', 'što smo', 'odakle dolazimo' i 'kamo idemo'. Ona su bila prisutna u svim razdobljima europske povijesti, kao neizbježni pratitelji pojedinaca, skupina i naroda. Budući da mu ne može biti svejedno zna li tko je i odakle je, ova su pitanja zaokupljala posebice znanosti koje su se bavile čovjekom i njegovim problemima. Stoga, ta pitanja "neće nikada biti ugušena", jer živjeti znači "tragati za svojim korijenima, smislom i značenjem" (Coreth). I bit će tako dok je vijeka i svijeta.

Premda su znanstvenici dali brojne odgovore i definicije, čovjek izmiče znanstvenim formulacijama i ostaje mučna nepoznanica. On je, naime, jedino biće u svemiru koje postavlja pitanja i daje odgovore.

Dr. Martin Trenovski,
predsjednik PEU Makedonije

Makedonija može biti svojevrsni most za suradnju i povezivanje u regiji

Htio bih najprije istaknuti s velikim zadovoljstvom tradicionalno odlične odnose između naših dviju organizacija i ponosni smo što je Makedonska Paneuropska unija prva nacionalna organizacija u našoj regiji, poslije HPEU-a. Posebno želim naglasiti značaj teme ove konferencije. Smatram da je neodgovorno od nekih političara u EU da Hrvatskoj spore europski identitet jer je ona uvelike zadužila Europu. To upravo dolazi do izražaja kada govorimo o ovoj temi, u ovom veličanstvenom gradu Dubrovniku, koji je vjekovima zračio kulturnim i povijesnim dostignućima na europskoj razini i važnosti.

Budući da razgovaramo o europskom identitetu sviju nas, zamolio bih radno predsjedništvo da mi omogući iskoristiti priliku za obavijestiti o makedonskim vrijednostima koje nam potvrđuju europski identitet, a koji nam, nažalost, mnogi osporavaju. Znamo da su stupovi europskog identiteta, kulture i civilizacije:

- a) rimsko građansko pravo,
- b) kršćanstvo kao osnova europske kulture i civilizacije i
- c) antička (grčka?!) filozofija.

U pogledu prvog (vladavina rimskoga građanskog prava), želim podsjetiti da je ono kodificirano u 6. stoljeću po nalogu rimskog imperatora Justinijana I., koji je rođen u rimskom kastelu Taurianus, svega 15 km od Skoplja i koji je – prema kronikama, bio sin visokog časnika rimske vojske, “podrijetlom od mjesnog stanovništva”.

Što se tiče drugog stupa – kršćanstva, svi znamo da upravo Makedonija predstavlja vrata kroz koja je kršćanstvo prodrlo na tlo Europe, a da je u Bibliji zapisano kako je prva kršćanka u Europi bila **Makedonka (!) Lidija**.

Što se tiče “grčke” filozofije, osobno smatram da je pravilniji izraz “drevna filozofija” jer su i drugi pridonosili svojim razmišljanjima na tom planu. Podsjetio bih ovom prilikom da sam Aristotel, koji je rođen u Makedoniji, nikad nije stekao status “građanina Atene” jer je bio stranac po rodu, da bi na kraju bio i prognan iz Atene zbog svojih filozofskih razmišljanja.

ore. Ima, međutim, dosta stvari i pitanja koja ostaju bez konačnog odgovora, kao što ima dosta i odgovora koja ne traže daljnja pitanja. Čovjek je, naime, tajna. Tajna beskrajna. No suvremeni Europljani, različitih političkih i ideoloških opredjeljenja ipak se slažu kako je čovjek “vrhovna vrednota”, kako njegovo “dostojanstvo” valja braniti, respektirati i promovirati, kako ima “neotuđiva prava”, te kako nije dopušteno nikakvo “izrabljivanje čovjeka od čovjeka”. Zašto je on takva vrednota i otkuda mu dostojanstvo koje druga živa bića nemaju i prava koja mu se ne mogu oduzeti?!

Svijet znanosti i tehnike stvorio je čudesne stvari, pred kojima ljudska pamet zastaje. No znanost nije kadra odgovoriti na ta pitanja. Crkva u tom vidu ima «jednu brzinu više». Ona je čuvarica otajstava koje je Bog objavio u Isusu Kristu i njoj povjerio. A kako je ideal koji Crkva propovijeda zajedništvo ljudi, razumljivo je zašto ona podupire stvaranje ujedinjene Europe. I to čini na sebi svojstven način, kako gledam na ekumenizam i dijalog, tako i gledam na pitanja vezana uz dostojanstvo ljudskog života, i posebice na posljednja pitanja života i smrti. Ona je tijekom povijest utisnula neizbrisivi pečat ovom kontinentu. I ne smije se sada povlačiti, nego hrabro i ustrajno svjedočiti za istine i načela koje joj Krist povjerio, a koja imaju općeljudsku i humanu vrijednost i značenje.

Ovdje mi se čini uputnim spomenuti ono što je Jacques Delors prije četrnaest godina (6. veljače 1992.) rekao u kontekstu europskog identiteta, a to što se često citiralo: “Europa treba dušu. Ako joj tijekom sljedećih deset godina ne uspijemo dati dušu, vratiti duhovnost i otkriti njezino značenje, izgubit ćemo domovinu!” Njegov nasljednik Jacques Santer ponovio je istu temu šest godina kasnije i dodao: “Za dati dušu Europi nije dovoljno prisjetiti se načela pomirbe, pravde solidarnosti, slobode i ljudskog dostojanstva. Valja uočiti, uvažiti i prihvatiti kako religijski i filozofski sustavi i stavovi imaju važnu ulogu u životu ljudi i u stvaranju identiteta”.

Crkva u Dubrovniku, kao uostalom i u cijeloj Hrvatskoj, nastojala je učenjem i svjedočanstvima svojih sinova i kćeri davati dušu ovom kraju i narodu, te već 14 stoljeća aktivno stvarati, a u određenom razdoblju i braniti hrvatski i europski identitet. Tako je Europa ovdje stvarana u slici, kamenu, pjesmi i romanu. A opjevana je i izrečena, naslikana i isklesana na hrvatski način. Prepoznatljiva je u tropletu, trobojnici i *šahovnici*, koju je kršćanstvo stoljećima nadahnjivalo. I danas je bitna sastavnica europskog ethosa, kulture i identiteta.

No dopustite da spomenem još nekoliko prinosa koje je Makedonija kao zemlja dala za europsku kulturu i civilizaciju, koji su i svojevrsna potvrda za naš europski identitet. Tako želim naglasiti prvu i najvažniju "bregalničku" misiju svete braće Ćirila i Metoda, protektora Europe, koja se odvijala deset godina između Štipa i Strumice, tijekom koje je stvorena glagoljica, slovnica koja se najduže zadržala upravo u Hrvatskoj, do sredine 19. st. Jedan od najvećih poznavatelja djela svete braće upravo je znameniti Hrvat, Zadranić, akademik Stjepan Jantoljak.

Na tlu Makedonije pojavljuje se bogumilizam, kao preteča protestantizma, što se kao pokret proširio diljem srednje Europe, sve do južne Francuske. Od ogromnog je značenja činjenica da su kršćanstvo i ćirilsko pismo istočnoeuropski narodi dobili upravo od Ohrske arhiepiskopije.

I, dopustite, poznata humanistica Majka Tereza rođena je u Skopju, gdje je provela osamnaest godina svoje mladosti.

Postavlja se sada pitanje što Makedonija može ponuditi ujedinjenoj Europi. Rekao bih, prije svega, da moja zemlja može poslužiti kao svojevrsni most za suradnju i povezivanje u regiji, a također ona je i važan čimbenik stabilnosti.

Makedonija je dobila status kandidata u prosincu 2005. godine, ali kod nas je veliko nezadovoljstvo zbog nedobivanja konkretnog datuma za početak pregovora. Mislim da to nije korektno prema nama, jer usprkos velikih napora na reformama i sa svega 2,1 milijuna stanovnika, ne možemo biti neki ozbiljniji teret za EU.

Nas iskreno veseli činjenica da Hrvatska jako dobro napreduje u pregovorima za punopravno članstvo u Uniji i vidimo je kao svojevrsnu lokomotivu koja će vući zemlje jugoistočne Europe k punopravnom članstvu. Čvrsto vjerujemo da će se prognoza obistiniti, koju je finski premijer Liponen izgovorio nedavno – da će Hrvatska 2009. postati punopravna članica EU-a.

Na kraju želim zamoliti paneuropske prijatelje, prisutne na ovoj konferenciji, osobito predstavnike PEU Njemačke, da lobiraju kako bi papa Benedikt XVI. posjetio Makedoniju i dao otvorenu podršku njenoj kandidaturi za punopravno članstvo u EU. Ujedno, želim obavijestiti da 19. svibnja 2007. planiramo našu narednu konferenciju Makedonske Paneuropske unije i pozivam vas da nam dodete.

Dr. Anna Grünwald

EU nije samo gospodarski savez

Kad se danas pitamo u kojoj mjeri možemo biti zadovoljni s proširenjem Europske unije ili je li naš pokret postigao svoj cilj, i u kojoj smo mjeri postigli ravnopravnost među narodima, onda se čini da moram na sve to odgovoriti: ne.

To se osobito tako čini, jer naši susjedi još uvijek čekaju pred ulaznim vratima EU. Ipak, pogledamo li dosadašnje rezultate našeg zalaganja i truda, onda ipak vidimo i lijep uspjeh, jer su se Republici Hrvatskoj otvorila vrata za ulazak. Danas ne možemo reći da je taj zadatak završen, da je došao do kraja. Ne, proširenje se ne smije zaustaviti! Bez vašega kulturnoga i povijesnog naslijeđa Europska unija ne bi bila cjelovita. Kao što je rekao predsjednik Alain Terrenoire, EU nije samo i jedino gospodarski savez, nego to mora biti, prije svega, kulturološka unija.

Za posao koji je pred vama, želim vam dobar uspjeh i mnogo hrabrosti.

A sada, dopustite da pročitam pismo koje vam šalje **Stephan Graf Bethlen**, predsjednik PEU Mađarske.

Štovano predsjedništvo! Dragi paneuropski prijatelji!

Na žalost, ne mogu prisustvovati na ovogodišnjoj konferenciji HPEU koja se održava u tom predivnom povijesnom, izuzetno kulturnom bogatom gradu, budući da sam već prije prihvatio poziv da sudjelujem u radu, s predavanjem, jednoj međunarodnoj konferenciji u Njemačkoj. Eto, zato sam zamolio gđu dr. Annu Grünwald, članicu Predsjedništva PEU Mađarske, da u moje ime pozdravi sve prisutne sudionike na ovoj konferenciji.

Paneuropski pokret Mađarske havi se intenzivno i redovno, u okviru raznih događanja već od 1990. godine, i s Republikom Hrvatskom i njenom europskom ulogom. Svjesni smo toga da se Hrvatska već po svojem položaju nalazi u srcu našega europskoga kontinenta, pa je tako i integralni dio Europe. Stoga smo i aktivno potpomagali Hrvatsku na različitim razinama tijekom njezina oslobodilačkoga Domovinskog rata. I danas razvijamo široko raspršenu lepezu informacijskih djelatnosti u tuzemstvu i inozemstvu da bi prijam Republike Hrvatske u europsku zajednicu uslijedio što prije.

Sve su mađarske vlade, bez obzira na svoje političke profile i političke razlike, uvijek potpomagale i s najvećim žarom zagovarale Republiku Hrvatsku.

Naši dobri odnosi sa sadašnjom ministricom vanjskih poslova pomaže nam u tome da je i danas Mađarska predglasnik u svim međunarodnim nastojanjima da se prijam Hrvatske u Europsku uniju ubrza. Mi, mađarski paneuropejci, i u budućnosti ćemo poduzeti sve što je moguće kako bi naš bratski narod konačno doživio pravednost sa strane Europe, a koju Hrvatska zaista zavređuje po svojoj povijesti i svojom herojskom borbom za slobodu. Pedeset godina nakon naše oslobodilačke borbe, koju smo vodili 1956. godine, pozdravljamo najsrdačnije sve naše hrvatske prijatelje Paneuropskog pokreta kao i hrvatski narod na pragu ulaska u Europsku uniju.

Branimir Ježić

Europski identitet i hrvatski mediji

Mislim da bismo trebali razgovarati ovdje jesu li hrvatski mediji korišteni u željene svrhe i u kojem obliku, koji su njihovi kapaciteti, kako i tko da ih usmjeruje i je li sazrela svijest o njihovoj društvenoj ulozi s obzirom na njihove dosege. Ne sumnjam uopće da oni, osim podilaženja svakodnevnim potrebama i, nažalost, ukusima, mogu i moraju izražavati sveobuhvatnost ove složene teme, kako bi time potvrdili našu tezu o Hrvatskoj kao subjektu kulture, a ne objektu tuđih ambicija. Oni bi trebali pridonijeti i raščišćavanju pojmova o Hrvatskoj u Europi, njenom kulturnom nasljeđu, jeziku i mentalitetu, što po mom mišljenju čini dobar dio njena identiteta kao kandidata za Europsku uniju.

Vjerujem da razmišljanja o hrvatskim posebnostima na razini očuvanja nacionalnih brandova, ili kao što je još nedavno ispolitizirano manipuliranje, npr. sirom i vrhnjem i tomu slično, spadaju u nedopuštenu vulgarizaciju pitanja vezanih uz identitet, odnosno prikrivaju one vrijednosti koje bi trebale biti zajedničke europskim. Prema mom mišljenju, ako želimo pronaći osnove europskog identiteta, treba se osvrnuti za vrijednostima koje je Europa naznačila kao svoje prioritete, a oni spadaju u društvenu domenu i duhovnu kulturnu domenu. To su vrijednosti, koje vjerojatno i nisu popisane u "acquis communautaire", o kojemu naše skupine raspravljaju u pretprijetnim pregovorima s Unijom, a koje su neodvojive od svake pomisli o zajedništvu. U tom smislu medijska percepcija europskog identiteta još je važnija, pa bi je programskim usmjerenja trebalo učiniti permanentno prisutnom.

Kad govorimo o europskom identitetu i medijima, bez sumnje ćemo mi kao i ostali Europljani, trebati prije svega odgovoriti na pitanje – što je to europski identitet, što je suština te ideje, što je to zašto se zalažemo, o čemu su naravno mnogi već rekli što misle. Medijima je nuždan predložak, pokretačka ideja da bi krenuli s porukom, jer poruka je njihova moć danas kad ona stiže u svaki kutak svijeta istodobno, kad se pojavljuje sa slikom i riječju na ekranima, monitorima i mobitelima.

U intervjuu koji sam pred nekoliko godina vodio s nadvojvodom Ottom von Habsburgom, na pitanje o opasnostima globalizacije kad su mali narodi u pitanju, a koji žele postati članovi Unije, on je rekao, ako ga dobro interpretiram, da ga više brinu pitanja kulturnog identiteta nego gospodarska. Takva njegova razmišljanja prisutna su i u knjizi "Paneuropska ideja", gdje prilikom svog povratka u Europu nešto prije kraja Drugoga svjetskog rata kaže, citiram – Kako se zrakoplov približavao Europi i spremao na slijetanje, pojavio se neki grad, u čijem središtu nisu stajale banke i administrativni silosi, već katedrala. Ona je naviještala vjeru u povijest i tako dominirala cijelim prizorom. U tom sam trenutku Europu doživio kao kontinent vjere i kulture, a ne gospodarstva", i dalje: "Europa nije samo veliki trbuh i jako tijelo, već ona prije svega ima dušu, a ona je za kontinent odlučujuća."

Nije li katedrala koju je nadvojvoda opisao tada bila poruka koju je primio da bi zaključio kako Europa ima dušu koja je za ovaj kontinent odlučujuća. Mnogo godina kasnije, papa Ivan Pavao II. objasnio je i zašto je ona odlučujuća, kad je u jednom svom obraćanju rekao da je "Čak i u našim danima duša Europe jedna, jer uz svoje zajedničko

Radno predsjedništvo: Franjo Topić, Stephan Baier, Ivica Martinović

Izlaganje akademika Mislava Ježića pozorno prate A. Terrenoire, P. Barišić, O. von Habsburg, I. Janjić i B. Posselt

ishodište ona ima iste kršćanske i ljudske vrijednosti, u koje spadaju ljudsko dostojanstvo, duboki osjećaj za pravdu i slobodu, radost, poduzetan duh, ljubav prema obitelji, poštivanje života, tolerancija i težnja za suradnjom i mirom.”

Tražimo li Hrvatsku unutar europskog identiteta, moramo potražiti i sve one poruke koje je ona odaslala, oslanjajući se na ideale koje je oblikovala povijest, a koje je ona kao njen aktivni sudionik primala. Poruke nisu putovale žicom niti zrakom, već knjigom i usmenom predajom, a da se ne bi zaboravile, bile uklesane u kamenu kako bi ih mi mogli i danas očitati. Naravno, moramo očitati i one poruke koje ona nije odaslala, ili ih još uvijek do danas nije na zadovoljavajući način oblikovala. Tu se, dakle, ne vodi samo medijska bitka za pristup Europi, jer je Hrvatska u toj i takvoj Europi doista bila i prije, dakle, ne za materijalna dobra i granice, već za ideju koja je uvijek bila nositelj svih pokreta, a u ovom slučaju, rekao bih, to je ideja europskog identiteta. Kad kažemo identitet, to međutim nipošto ne znači da se trebamo ili želimo identificirati ili izjednačavati s nekim, što bi značilo gubiti svoj identitet, već pronalaziti podudarnosti u ideji koja je stvorila Europu, a koje su podudarnosti, kojeg li paradoksa, jamstvo suradnje i opstanka raznolikosti bogatstva kultura, tradicija i jezika.

To je možda najbolje formulirao Stephan Baier u svojoj knjizi “Kakva Europa”, rekavši da identitet Europe može biti samo u sintezi: u zajedništvu mnogih naroda i manjina, koji su odlučni i ne dopuštaju da ih se izigrava, jednih protiv drugih; u zajedništvu ljudi različitih vjera i različitih podrijetla i jezika; u prihvaćanju vrhunaca i ponora, svih putova, okolišanja i stranputica vlastite povijesti.” Kad govorimo o medijima, onda je to opet poruka koja se provlači svim medijima, koja je odaslana, a hoće li biti primljena, ovisi o predispozicijama zemlje koja kandidira svoj identitet za redovnog člana europskog kluba. To je poruka upućena i Hrvatskoj, koja kao živo medijsko križište u prošlosti, treba medijski oblikovati svoj suvremeni imidž u uvjerenju da za Europu, kao što je to rekao još 1994. Vaclav Havel, govoreći pred Europskim parlamentom u Strasbourgu, otprilike i ovo: “Osmišljavanje europskog identiteta treba značiti i novu i jasnu artikulaciju europske odgovornosti, naročito kad je u pitanju integracija Europe, kako bi ona ponovno stekla svoj etos, ili kako to danas zovemo – karizmu.

Mediji su danas u Hrvatskoj na udaru mnogo sofisticiranijeg neprijatelja nego u doba kad su topovi rušili natpise upisane u kamenu. Suvremena tehnologija nije im olakšala komunikaciju porukama, jer

je njena brzina opterećenje za izrečeno, u čemu je istina u sporednoj ulozi, a vrijednosti se mijenjaju iz trenutka u trenutak. Karizmatički učinak europskog zajedništva stalno je na kušnji lokalnih sponzora, a odluku trebaju donijeti ljudi iznad kojih ne visi onaj poznati cenzorski mač. Njima je danas teže, jer ne shvaćaju što rade kad donose samostalne odluke i nikad neće biti svjesni čije su poruke prenijeli. Izmanipulirana istina u virtualnom svijetu odgovornosti i nije neka istina koja može dovesti do ozbiljnih pomaka u načinu razmišljanja i odgovornosti o kojoj je Havel govorio. Isprika, nažalost, nije u tranziciji nego u ljudima koji sve više nalikuju klonovskoj civilizaciji i od kojih je teško očekivati da će odaslati odgovornu poruku koja će potvrditi kontinuitet prisutnosti Hrvatske u Europi.

I televizije i tiskani mediji u Hrvatskoj, u svojoj ambicioznoj namjeri da ponude usluge općoj prezentaciji nacije, osim nedostatka materijalne potpore, kruhorborstva i dvoličnosti, sve više boluju od komercijalizacije. Da to čine komercijalni kanali, pa i ozbiljne novine od kojih je privatizacija učinila patuljke, donekle bi se uklopilo u sveukupnu sliku društvene posttranzicijske idile, ali kad se naša javna televizija okružuje lažnom slikom prepoznatljivih komercijalnih manira na štetu sadržaja, onda se tu radi o paranoji na štetu gledatelja. Poznate animozitete u svijetu između komercijalnih i javnih televizija riješila je konvencija o prekograničnim televizijama, postavivši granice komercijalnom ponašanju u svakom pogledu zakonima i propisima koji utvrđuju dokle može ići tolerancija rasprodaje kvalitete na račun brze prodaje, podilaženje jeftinim ukusima i zabave bez kriterija.

Javne televizije ostale su svuda u svijetu da djeluju na društveno usmjeravanje tv – poruka, obrazovne i umjetničke cikluse, povijest, informaciju i politiku. Pa tako u Zakonu o HRT-eu u II. stavku – Programna načela i obaveze, u članku 5/2 stoji, pored ostalog i – da će HTV njegovati, poticati, proizvoditi ili reproducirati sve oblike domaćega audiovizualnog stvaralaštva koji pridonose razvoju hrvatske kulture, umjetnosti i zabave te pridonositi međunarodnom predstavljanju hrvatskoga kulturnog identiteta.

Kao što se može vidjeti, borba oko europskog zakonodavstva započela je mnogo prije nego što su to počeli “screeninzi”, a vodila se beskrupulozno u tipičnom duhu prakse iz totalitarnog vremena, otkrivajući tako možda prvi put svoje pravo lice, jer su oni koji su je vodili ukazali na sebe i na vrijeme kojem su pripadali, odnosno da se u pozicijskom ratu unutar medija nije mnogo toga promijenilo, da bivši ljudi i dalje drže konce u svojim rukama i ne pada im napamet da odustanu od borbe za položaje. To u širem kontekstu, međutim,

znači kako se ne mijenja niti red vrijednosti, a u ideološkom da smo još daleko od novog poimanja društvenih i povijesnih činjenica, da je kruti odnos prema tom čitavom kompleksu prisutan, a nova nacionalna politika za medije – crvena krpa. Postavlja se onda pitanje, kako tu istu nacionalnu televiziju usmjeriti bez trauma i sukoba u pravcu europskih tečevina, što u ovom slučaju znači vrednovanja vlastite prošlosti, politike čistih računa i hrabroga suočavanja s novim izazovima u gospodarskom, a posebno u multikulturnom svijetu, u kome se stvara zajedništvo na poznatim načelima slobode, jednakosti, tolerancije i ravnopravnog suživota raznolikosti.

Mediji danas u Hrvatskoj, nažalost, nisu na razini poruka koje su stoljećima slane iz Dubrovnika koji, osim što je bio središte kulture, umjetnosti i znanosti, bio je i medijsko središte na razmeđu puteva i civilizacija, sna i jave, čije su medijske poruke dobivale odgovore iz najmeritornijih središta europske kulture, tako da njegov europski identitet nikada nije bio upitan. Možda je u tome i odgovor na pitanje kuda i kako danas usmjeriti naše medijske poruke i na koji način vrhunsku tehnologiju kojom raspolazemo, staviti u funkciju velikih zamisli, o kojima su govorili osnivači i utemeljitelji europske ideje.

Biskup Ilija Janjić

U Božjoj ljubavi svi narodi trebali bi tražiti svoj identitet

Dolazim iz zaljeva svetaca, iz divne Boke Kotorske, koja je sastavni dio Crne Gore, a koja stoljećima dijeli baštinu i kulturu Dalmacije, Mediterana i Europe. Posebno se ponosimo katedralom sv. Tripuna, koja je posvećena davne 1166. godine. Znamo da je Amerika otkrivena 1492. godine, znači 326 godina prije nego se znalo za Ameriku, katedrala je davala „dušu“ grada Kotora. Naš je ponos i otočić Gospe od Škrpjela. Ljudskim naporom „rođen“ je iz mora. Postao je zadivljujuća, plivajuća Sikstinska kapela. Ne želim više, zbog vremena, iznositi ostale informacije o sakralnim objektima kotorske biskupije, koje su bogat fundus kulture na tako malom prostoru. Još bih napomenuo da imamo najstariju mornaricu u Europi, poznata Bokeljska mornarica iz 9. st. Na daleko je poznat i kapetan Ivo Visin iz Prčanja, koji je od 1852.-1859. prvi od Slavena svojim brodom oplovio čitavi svijet. A još prije 300 godina dolazili su u Perast, čak iz Rusije, u pomorsku školu kapetana Marka Martinovića. Kruh od devet kora bokeljskih pomoraca obogatio je Boku kulturnim fundusom kojim bi se ponosili i veći narodi. Možda bi o svom tom bogatstvu razgranate kulture trebali saznati u jednom predavanju budućih konferencija.

Danas bih s vama zajednički razmišljao, dakako iz svog ugla, kakva bi kvaliteta identitet trebao biti za budućnost jedne jedinstvene, sretno Europe, s vrednotama duha i materije koji su potrebni životu svakog čovjeka.

Isus je rado govorio u slikama, pa zašto se i ja ne bih poslužio jednom slikom, koja bi trebala imati poruku?

Adam je sanjao veliko jezero znoja. Pita on Gospoda: „Odakle ovotlik znoj?“ Gospodin Bog odgovara: „Adame, izvor se nalazi u tebi. To je znoj tvoga potomstva. Zar si već zaboravio da ćeš u znoju lica svoga jesti kruh svoj?“ Slijedi novi san Adamov, koji vidi veliko jezero suza. Adam postavlja novo pitanje Bogu: „Gospode, odakle tolike suze?“ „Izvor je u tebi“ odgovori Gospodin, „to su suze tvojih potomaka. To su suze tolikih patnji, boli, bolesti, nerazumijevanja...“. Adam postaje sve nemirniji, ne može zaspiti. No nakon određenog vremena Adama je svladao san. Sada sanja veliko jezero krvi. „Odakle ova krv, Gospode Bože?“, odgovor se ponavlja, „Pa izvor je u tebi. To je krv tvojih potomaka. Počet će se proljevati od Kaina i proljevanje neće prestati do Sudnjega dana. Brat će brata ubijati kroz sve generacije. To je krv tolikih naroda koji će voditi ratove sve do današnjih dana. U tom jezeru krvi je i krv iz Vukovara, Gospića, Dubrovnika...“. Adam je sav u znoju i sa suzama gledao jezero krvi. Adam je u očaju, u beznađu. Mala digresija: Zar nije i Europa u jednom velikom beznađu... No Bog pun ljubavi prema svojoj slici i prilici, prema Adamu, dopušta da Adam još jedanput zaspi i ponovo sanja.

Sada je Adamov san drukčiji od prijašnjih, pun je svjetla, nade, jer Adam sanja bezgranično **more ljubavi**. A poznato nam je da sv. Ivan evangelista definira Boga kao ljubav (*Deus caritas est*), na što aludira i današnji papa Benedikt XVI. u svojoj enciklici. **U toj Božjoj ljubavi, svi narodi Europe i svijeta trebali bi tražiti svoj identitet**. Kada ta Božja ljubav postane izvor ljubavi pojedincu i narodima – postat će izvor i svih ostalih vrednota duha i morala, a s tim izvorom ljubavi trebala bi nestati ona jezera suza i krvi. Ostalo bi samo jezero znoja, jer u znoju lica svoga jest ćeš kruh svoj, ostao je Božji *amanet* do kraja svijeta. Dok smo na putu prema Očevu domu, bit će znoja, rada i izgrađivanja.

U tom snu Adama o bezgraničnoj Božjoj ljubavi, trebali bi i mi kao pojedinci, a i svi narodi, tražiti i izgrađivati svoj identitet. Uvjeren sam da bi s takvim identitetom i vrednotama duha i morala Europa imala svoju dugoročnu budućnost. Moja osobna želja je da u Europi „procvjeta“, posebno srednji sloj ljudi i da se što više smanji broj siromašnih, jer u dosadašnjoj Europi očit je jaz između bogatih i siromašnih.

Završit ću riječima: Europo, ne boj se neizmjernog mora Božje ljubavi, pa ti u ovom trećem tisućljeću neće biti teško izvesti životnu barku na pučinu, kako nam je rekao blagopokojni papa Ivan Pavao II.

Stephan Baier

Manje govoriti o nejasnim vrijednostima, a više o konkretnim krepostima

Europski identitet – Hrvatska 2007.: Na prvi se pogled čini kao da su to dvije različite teme, naime, s jedne strane propitivanje o europskome identitetu, a s druge nastojanja Hrvatske da što prije pristupi Europskoj uniji. No tko razmišlja o identitetu Europe, ubrzo shvati povezanost s hrvatskim naporima za pridruženjem. Granice ujedinjene Europe moraju se ravnati prema europskome identitetu, inače postaju proizvoljne i neprirodne. Onaj tko nešto zna o europskome identitetu može – a da odmah nekoga ne uvrijedi – bez ikakve sumnje reći kako Turska ne bi trebala postati članicom Europske unije, ali i zašto Hrvatska što je prije moguće treba postati punopravnom članicom. Bez Hrvatske, Europska unija ne može biti u punom smislu riječi «europska», nego tek «djelomično europska». A opet, nakon primanja Turske, Europska unija također više ne bi bila «europska» nego «euroazijska», te stoga i opet samo «djelomično europska».

Izreku bivšega predsjednika Komisije, Jacquesa Delorsa, francuskog socijalista, netko je već danas citirao – kako bi se Europi morala «dati duša». Za razliku od Delorsa, papa Ivan Pavao II. bio je uvjeren da Europi ne moramo davati dušu, nego da samo moramo otkriti – opet razotkriti dušu Europe. Na mnogim mjestima, pa i prigo-

dom svoga posjeta ovom gradu 2003., na kojem sam tada bio nazočan, taj je veliki Papa podsjećao Europljane na pravi identitet Europe.

Sjećajući se Ivana Pavla II. možemo ponovno otkriti i one prave vrijednosti koje su Europu učinile velikom. Za moj ukus, danas se previše razglaba o «vrijednostima», te se u meni javlja sumnja da pod time svatko razumije nešto drugo. Kad netko upozorava na «vrijednosti», odmah se pitam: koje? Koliko smo puta u prošlom stoljeću učinili korak unazad u ime napretka? Koliko smo doživjeli nesloboda i ugnjetavanja u ime slobode? - Meni bi osobno bilo lagodnije pri duši, kad bismo manje govorili o nejasnim vrijednostima, a više o konkretnim krepostima. Recimo o vrlini hrabrost, kojom su se Hrvati dokazali u ratu, kad su bez pomoći ujedinjene Europe branili europske vrijednosti. O kreposti razboritost koja je vodila hrvatskoga premijera Sanadera koji je onako diplomatski reagirao na izmišljene, nepravedne i apsurdne prijekore glavne tužiteljice UN-a Carle del Ponte, kad bismo svi mi najradije udarili šakom o stol. O kreposti pravednosti, na koju svi mi moramo stalno upozoravati moćnike Europske unije, jer je Hrvatima pravom dano da u okviru ujedinjene Europe djeluju i da se razvijaju.

Prof. dr. Franjo Topić,
predsjednik PEU BiH

Za pola stoljeća prosjek starosti u Europi bit će 55 godina

Nakon pozdravnih riječi, izrazio je zadovoljstvo što je na skupu čuo toliko zanimljivih i važnih govora koje su iznijeli zastupnici ostalih PEU-a. Naglasio je kako je dobro da je Dubrovnik izabran za mjesto održavanja skupa jer, iako je to europski i svjetski grad, prema-
lo se o tome zna. „Po prirodi sam optimist, no moram reći činjenicu da Europa umire. Danas je prosjek starosti u Europi 35 godina, a za 50 godina će prosjek biti 55 i to je dovoljan pokazatelj kako Europa propada iznutra. Podsjetimo se kako su mnoga carstva, mnogi sustavi, propali jer su iznutra bili truli. Pa zar će se to dogoditi i Europi?“, kazao je prof. Topić i dodao da je zadatak i Paneuropske unije jačati duhovnost Europe.

Također je izrazio zadovoljstvo vijesću da će predsjednik Međunarodne PEU g. Terrenoire doći u Bosnu i Hercegovinu 22. studenoga 2006. kao specijalni izvijestitelj francuske Vlade.

Alain Terrenoire

Raznolikost predstavlja bogatstvo

Paneuropski pokret je zahvaljujući Coudenhove Calergiju nadahnuo europskim duhom buduću Europu u pametnom, pozitivnom, organiziranom obliku zajednice država, koja se oslanja na povezanost i gospodarsku suradnju

Dragi prijatelji Hrvati, želio bih vam iskreno čestitati na uspješno obavljenom poslu u korist pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Znali ste na diplomatski način, rekao bih i s puno umijeća, uvjeriti sve države EU-a da vaša zemlja prirodno zauzima svoje mjesto u Uniji i da ga više ne treba čekati. Želio bih također zahvaliti radnoj skupini Paneuropske unije u Europskom parlamentu koja je izvršno ispunila svoj zadatak kako bi se postigao ovaj cilj, jer se na Hrvatsku danas svugdje gleda kao na zemlju Europe koja više ne mora čekati svoj ulazak.

I nadam se da će to stanje duha ubrzo postati stvarnost, štoviše, osjećam da Hrvatska može svojim ulaskom u Europsku uniju ohrabriti ulazak novih zemalja regije. Mislim pritom na Bosnu i Hercegovinu koja od sada mora nadići Sporazum iz Daytonu i postati cjelovita država. Ona je to voljna i sposobna učiniti. Osim toga, raznolikost kultura ove zemlje bio bi primjer novoga europskog identiteta koji se gradi na starim korijenima. S velikom željom vjerujem da je sve to moguće ostvariti.

Isto želim i Crnoj Gori, koja je demokracijom izabrala svoju slobodu i neovisnost, da učvrsti svoju samostalnost kako bi mogla postati gospodarski i financijski neovisna u regiji.

To se odnosi i na Albaniju koja je izašla iz siromaštva uzrokovana komunizmom te na Makedoniju koja je znala prepoznati i prebroditi poteškoće, koračajući hrabro svojim putem prema Uniji.

Svoje će obveze ubrzo morati ispuniti Kosovo. Uskoro će se osnovati skupina s konkretnim prijedlozima kako bi Kosovo ponovno moglo steći svoju neovisnost, ali to će se pitanje rješavati s mnogo realnosti, naglašavam realnosti, bez iluzija i utopije. Jer, današnja politika u Europi, a posebno u toj regiji koja je bila potresena, traži realnost. Nadam se da će se naši prijatelji Srbi htjeti suočiti s realnošću i gledati prema budućnosti i da se neće okretati prošlosti. To je za mene srednjoročna i dugoročna perspektiva koja bi trebala ohrabriti našu europsku nadu.

Živimo u multipolarnom svijetu

No prije negoli što nastavim ovo ispitivanje Europe, želio bih da se podsjetimo u kakvom svijetu danas živimo. Kakva je danas međunarodna scena?

Euroljani koji se ponekad previše okreću prošlosti i svijetu, skloni su brzo zaboravljati. Svjesni smo da postoji veliki uspon moći u tom multipolarnom svijetu. Naglašavam multipolarnom, jer ne postoji samo jedna, nego više svjetskih sila. Pogledajte napredak Kine i Indije i općenito Dalekog istoka. Moramo li mi za to vrijeme slijediti naš miran put?

Od danas su Kina, a posebno Indija, sposobne osigurati svoj vlastiti razvoj u svim područjima ljudskog djelovanja, političkom koji se nameće, gospodarskom, tehnološkom, i ni jedno im područje ne može izmaknuti. Upravo nas to treba obvezati na rad, na napor, umjesto da oklijevamo, da napredujemo malim koracima i da se povlačimo. Europa, Euroljani moraju biti svjesni što svijet postaje. To je zaista drukčiji svijet i na sreću drukčiji od svijeta 20. stoljeća, stoljeća naših ratova, podjela i naših nadmetanja.

Živimo u drukčijem svijetu u kojem gledamo Europu koja oklijeva. Oklijeva postati svjesna svog europskog identiteta i snage svoje kulture zahvaljujući raznolikosti, ali oklijeva i na svom putu i onome što ona mora i može učiniti. Zabrinjavaju nas posljednji izbori održani u brojnim zemljama. Očito je da u većini zemalja Europske unije kao i zemljama koje su upravo pristupile EU-u, vlada populizam, kao da se vraćamo prema određenom obliku nacionalizma, ali sve je to zastarjelo, bez budućnosti, bez značaja. Takvi su stavovi i ideologije bili pokretači ratova prethodnog stoljeća. Zato molim naše prijatelje koji se ponekad znaju zavesti tim odbojnim stavovima, da gledaju naprijed i da prihvate svijet takav kakav jest.

Zbog toga vjerujem da nam je povjeren poseban zadatak u Paneuropskoj uniji, boreći se za europski identitet, za zajedničku kulturu, s obzirom da poveznice postoje, da raznolikost predstavlja bogatstvo, a taj je zadatak upravo tema za razmišljanje koju ste vi izabrali za naš današnji sastanak.

Paneuropski je pokret zahvaljujući Coudenhove Calergiju, spomenuo je to malo prije predsjednik P. Barišić, nadahnuo europskim duhom buduću Europu u pametnom, pozitivnom, organiziranom obliku zajednice država, koja se oslanja na povezanost i gospodarsku suradnju.

Nadvojvoda Otto von Habsburg nastavio je taj put oslanjajući se na nužnost velike Europe,

Europe koja se ne smije okretati samo prema svom Zapadu, nego koja je morala iskoristiti svaku ponudenu priliku kako bi ponovno u sebi ujedinila sve europske zemlje.

Pohvala HPEU-u kao organizatoru

Najsrdanije zahvaljujem našim prijateljima iz Hrvatske Paneuropske unije koji su i ovog puta izvanredno organizirali ovaj naš susret. Naglašavam izvanredno, jer bih želio da svi naši sastanci odbora budu organizirani na način na koji to radi HPEU.

Izabrali ste temu europskog identiteta sa svrhom našeg okupljanja u Dubrovniku, gradu koji je živući spomenik europskoga identiteta.

Sama Hrvatska, otvorena prema srednjoj Europi kao i Mediteranu, okuplja sve što čini europski identitet i vjerojatno predstavlja snagu svoje budućnosti.

Michel Habib-Deloncle

Primjer povezivanja prijateljstva

Dopustite da ovdje posvetim i nekoliko riječi našem prijatelju **Michelu Habibu Deloncleu**, koji nas je upravo napustio i čiji rad odaje nadarenoga, inteligentnog čovjeka visoke kulture i europskoga identiteta.

Michel Habib Deloncle odigrao je svoju ulogu u ideji paneuropskog pokreta koja je bila uzrokom svih sukoba te ustrajno i hrabro moramo slijediti njegov uhodani put. Bio je među onima koji su pripremali i potpisali francusko-njemački mirovni sporazum. Taj se primjer povezivanja i prijateljstva također može slijediti ovdje, u ovoj regiji koja je bila toliko potresena agresijom.

Europski suverenitet ne podrazumijeva nestajanje nacionalnog suvereniteta

Mi smo se zalagali na tom putu. Posljednje se proširenje dogodilo 2004., novi se val proširenja očekuje 2008. i 2009. s Hrvatskom. A nakon toga i s drugim zemljama ove regije.

No osim tih proširenja, u Paneuropskoj uniji moramo ulijevati vjeru Europljanima, širiti ideju snažne Europe, Europe koja je ponosna na sebe samu, Europe koja smatra da joj sila nije zabranjena, Europe koja želi biti neovisna, što ne znači da želi postati sila koja će se suprotstavljati, nego traži svoje priznato mjesto u svijetu, Europe koja

želi biti suverena, ne samo suverena u svojim unutarnjim poslovima, nego suverena u odnosu na svijet.

Europski suverenitet ne podrazumijeva nestajanje nacionalnog suvereniteta, nacionalni suvereniteti su sastavni dio europskog suvereniteta. Oni se međusobno nadopunjuju.

Možete biti uvjeren i rodoljuban Hrvat i uvjeren i rodoljuban Europljanin, i to je komplementarno, nadopunjava se, ne odvaja i ne suprotstavlja se i to upravo moramo objasniti Europljanima kao i činjenicu da su Europljani tijekom prethodnog stoljeća stekli iskustvo, a to moraju istaknuti svijetu, ali ne kao lekciju koju treba naučiti, nego želju da se s njom drukčije postupi, da se promijeni stav kojim se definitivno udaljava od hegemonijskih i imperijalističkih namjera.

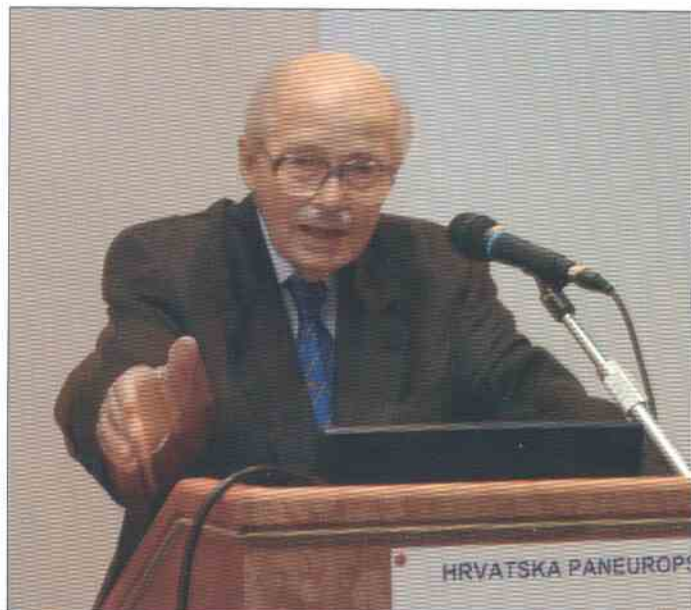
Zadatak nam je također pratiti vlastiti razvoj, osigurati naš tehnološki napredak kako ne bismo ovisili o drugima. Zašto kupujemo, uvozimo u Europu tehnologiju koja dolazi s drugih strana? Koliko su se sposobnima u tome pokazale Indija i Kina! Zašto mi Europljani, s razumom, s kulturom koju imamo, ne bismo uz to bili slobodni da uravnotežimo tu razmjenu!

I na kraju, osjećam da u tom europskom identitetu koji želimo osvijestiti, treba također dodati pojam solidarnosti, s obzirom da se još uvijek pred našim vratima odigrava ljudska drama. Ne možemo neprekidno dopuštati da tako blizu naših granica traje ta nepravdna drama Bliskog istoka. Europa mora ovdje odigrati svoju ulogu! Oni koji su do sada poduzimali neke mjere, nisu znali pronaći odgovore na problem Bliskog istoka, a za koji postoji rješenje.

Potrebno je biti solidaran i prema susjednoj Africi. Ne možemo dopustiti uzastopni dolazak krhkih brodica koje ponekad skrivaju muškarce i žene, koji bježeći od siromaštva dolaze na naše obale, u potrazi za boljim životom, poslom, a da im zajedno ne omogućimo bolju budućnost. Ako to ne učinimo, starenje našeg stanovništva i naše prividno bogatstvo ostat će trajni pozivi. Moramo biti solidarni prema našoj braći! Na taj će način Europa, koja nema želje za hegemonijom i koja je pronašla svoj smisao u miru, moći na kraju uliti nadu u svijet svojim razumom, identitetom i dušom.

Ivica Martinović, izlaganje na temu Dubrovnik - sastavnica hrvatskoga i europskog identiteta

Dr. Otto von Habsburg

Moramo dati europski odgovor na probleme čovječanstva

Ako Europu nećemo graditi na pravednosti, pravnoj jasnoći i dokazanim činjenicama, onda će ta Europa uvijek nanovo morati prolaziti poteškoće

Naš međunarodni predsjednik pokazao nam je upravo na briljantnom francuskom jeziku dokuda treba ići i kakvi nas izazovi na tom putu očekuju. A jasnoća koju ponovno pokazuju latinski narodi ima onu preciznost, odraz koji i grad Dubrovnik. Imao sam veliku sreću da sam se u kratkom razmaku našao na oba kraja naše današnje Europe. Bio sam,

naime, dva dana u Letoniji, a sad sam u Dubrovniku. I moram reći, jednako kao što sam u Letoniji imao osjećaj kako smo negdje na kraju puta, ovdje imam osjećaj izazova: vidim što sve još moramo učiniti.

Već je mnogo lijepoga ovdje rečeno, ali bih ipak htio još nešto naglasiti: moramo spomenuti i stvari s kojima smo nezadovoljni i naš put. Upravo posljednje vrijeme nije baš bilo zadovoljavajuće. Ukazat ću samo na to kako Hrvatska još uvijek nije u Europskoj uniji. Vrlo lijepo zvuči kada se kaže: to će se za neko vrijeme dogoditi, u 2008. ili 2009. godini. U stvari, Hrvatska je već davno trebala biti u EU-u, i to pod uvjetima kako je bilo dogovoreno. O BiH se također mnogo premalo govori. Stalno se raspravlja o najrazličitijim tendencijama u Europskoj uniji, koje nisu lijepe i koje ne odgovaraju velikim idealima, kako nam ih je predočio Coudenhove-Kalergi.

Upravo se u Letoniji moglo ponovno jasno vidjeti, što su ti mali baltički narodi učinili za Europu; na žalost, malo je ljudi s tim upoznato. Dopustio sam si da našim letonskim prijateljima vrlo jasno skrenem pozornost na to kako je u času kada je Paneuropska unija počela svojim radom bilo užasno teško: i u ono prvo doba bila su upravo tri baltička predsjednika oni, koji su dali prve novce da bi rad za Europu uopće mogao početi. Pa kad se danas uopće promatraju te zemlje, moramo zaista zahtijevati da se sada ovdje počne raditi sasvim drukčijim tempom. I drugo, mora nam biti jasno da čitav taj cirkus koji se vodi oko toga da se Hrvatska zadrži izvan EU-a, drugim riječima, da zbog svega što smo dobili iz Den Haaga, moramo nastupiti odlučnije. Jer, ako hoćemo nešto postići oko ubrzanja u članjenja Hrvatske u EU, onda te zahtjeve moramo i jasno izraziti.

Uvijek čujem – a ja to nekako i razumijem – da oni koji snose odgovornost moraju i odgovorno govoriti, tj. govoriti prijazno. Oni, pak, koji ne snose nikakvu odgovornost – a ja sam već neko vrijeme «neodgovoran» - dakle, mogu sasvim mrimo ovdje reći kako iznosimo zahtjev da čitav taj cirkus koji nam izvodi Sud u Den Haagu o Hrvatskoj, moramo kritizirati i napadati. Ako Europu nećemo graditi na pravednosti, pravnoj jasnoći i dokazanim činjenicama, onda će ta Europa uvijek nanovo morati prolaziti poteškoće.

Prijateljski stisak ruku: Otto von Habsburg i mons. Želimir Puljić

U šetnji Stradunom: P. Barišić, O. von Habsburg, E. Demmerle, M. Ježić, V. Vadjon, gda. i g. Dressler

Želimo li postići napredak, moramo energično nastaviti

Kao što je rekao međunarodni predsjednik Terrenoire: postoji zadatak koji je stavljen pred nas, ili drugim riječima, moramo dati europski odgovor na probleme čovječanstva. Mi smo jaki, možemo biti jaki, ali treba učiniti mnogo više da unaprijedimo ta nastojanja. Stoga mislim da je bila izvrsna ideja da ovdje u Dubrovniku započnemo s postavljanjem upravo toga cilja. Rekao sam to jer često nailazim na rašireno nezadovoljstvo. Svojedobno sam kao međunarodni predsjednik čuo mnogo lijepih nakana. Međutim, kad dignemo pogled prema gore, vidim da mnogo toga baš i nije tako lijepo i da sada, želimo li postići napredak, moramo energično nastaviti, ubrzati tempo, ne smijemo dopustiti da neke pravne začkoljice onemoguće da zavlada pravda.

Oprostite mi, što sam to rekao nakon svih tih lijepih stvari koje smo ovdje čuli, ali mislim da imamo veliku međunarodnu odgovornost – naš predsjednik nam je to tako lijepo rekao – imamo odgovornost za tu Europu. Moramo drugima dati primjer, i to na svim područjima, naročito s obzirom na odnos velikih prema malima. Jučer, kada sam razgovarao s g. Terrenoireom, on je rekao nešto što me osobito razveselilo, naime, da sasvim male države u Europi imaju određenu zadaću, ali jednako tako Europa ima obveza prema malim državama. Znači, na području međunarodne politike dobro možemo zastupati naša paneuropska načela.

I drugo, što mi u Paneuropskoj uniji možemo reći, a drugi to ne mogu tako jasno izgovoriti, naime da Europski ustav sadrži dvije ustavne greške na koje moramo ukazati. Najvažnije: nedostaje odnos prema Bogu. Htjeli mi to ili ne, Europa je kontinent koji je izgrađen na temeljima kršćanstva. Ali to ne znači da trebamo zanemariti druge vjere. Mislim da ako imamo stoljetno iskustvo, onda je suradnja između velikih vjera: našega kršćanstva s islamom i židovstvom nužno, naročito želimo li stvoriti Europu koja odgovara tradiciji kršćanske Europe, a koja je po Staljinovoj naredbi izbrisana već prigodom osnivanja organizacije UN-a u San Francisku 1945. To bismo trebali ponovno puno jače naglasiti. Bila bi vrlo lijepa obveza za nas ovdje da ukažemo na to, jer je stvarno potrebno: zalagati se za male, a kršćanstvo i duh kršćanstva ponovno proširiti po Europi i zahtijevati da se ponovno može otvorenije govoriti o tim stvarima, negoli što je to danas slučaj.

Europa mora ostati svjetska velesila

I još jedno: energično valja zahtijevati ono što zaista predstavlja naše ciljeve. Ne vidim razloga zašto bismo morali, s obzirom prema drugima, bili oni na Istoku ili na Zapadu, prikrivati naše istine. Mi jesmo velika sila, samo ako to hoćemo. Kao što je to vrlo dobro ovdje bilo rečeno, možemo iz te Europe napraviti nešto. Opet ću se pozvati na ono što je rekao g. Terrenoire, više treba poraditi na europskoj suradnji na području tehnologije i svemu onome gdje su drugi danas daleko ispred nas. I možemo napredovati. Ne smijemo zaboraviti: često se izgovaramo na naše prijatelje na Zapadu, spominjemo Silicijsku dolinu, što je već davno opće prihvaćen pojam, dobra koncepcija. Mi trebamo europsku Silicijsku dolinu, i to bismo trebali mnogo jače naglasiti. Ima znatan broj mladih Europljana koji su vrlo nadareni. A gdje su oni danas? Upisuje ih se u američke registre. Nedvosmisleno trebamo postavljati naše zahtjeve, Europa mora ostati svjetska velesila. To dugujemo drugima jer sami imamo dovoljno rezervi za to. Dođete li u Dubrovnik, i ovaj će vam grad upravo doviknuti što je tu sve postignuto. Moramo se pokazati dostojnim tih dostignuća. Mislim da tu valja učiniti veliki iskorak. Da bismo to postigli, prijeko je potrebno i svom snagom postaviti da Hrvatska uđe u EU. I to bez otezanja.

No zbog toga ne smijemo zaboraviti ni druge koji također imaju pravo ući u Uniju. Bio sam na Kosovu koje također spada k nama. To je po prirodi tako. Divno sam se tamo osjećao. Ne smijemo zaboraviti ni naše makedonske prijatelje. Pomislimo li na to što nam je Makedonija sve podarila, da je kršćanstvo ušlo u Europu baš preko Makedonije. I na kraju, da se radujemo što je nedavno baš Crna Gora na referendumu, usprkos svim «majstorijama» od strane nekih tijela, doživio sam ih i prečesto u Europskom parlamentu, glasovala kako je glasovala. Potrebno je poduzeti nešto da i tu dođe do napretka. Za takve odluke je kongres, kao ovaj ovdje, najprikladnije mjesto. Stoga se zahvaljujem svim prijateljima što su organizirali taj skup; moramo biti zahvalni onima koji su tako briljantno otvorili, posebno gospođi potpredsjednici Vlade. Ali, odmah i brzo valja krenuti dalje, jer djela moraju uslijediti za riječima, u protivnom će vrijeme raditi protiv nas.

Bernd Posselt

Hrvatska i Dubrovnik dio su središta europske kulture

Coudenхова-Kalergi uvijek je govorio o europskom patriotizmu, koji ne nadomještava nacionalne i regionalne patriotizme, nego ih dopunjava i nadvisuje. Dopunjavajući nacionalni patriotizam moramo doprijeti do europskog patriotizma, do osjećaja da smo mi svi Europejci. A Terrenoire je izgovorio predivnu rečenicu u svom uvodnom referatu. Rekao je: «Solidarite d'abord» (kao prvo solidarnost)

Prije nego što prijedem na našu temu, nekoliko uvodnih napomena koje se odnose kako na najnoviju prošlost, tako i na aktualni položaj Hrvatske. Htio bih se, zapravo, nadovezati na ono što je rekao dr. Otto von Habsburg. (Podsjetio je koji je trnoviti put Hrvatska prešla i kojim zbog nekih svojevrijesti još uvijek mora prolaziti). No ne mogu doći u Hrvatsku, a da ne podsjetim na užasno razaranja Vukovara 18. 11. 1991., koje je bilo moguće samo zato jer su zapadne zemlje i SAD totalno zakazale i prekasno priznale Hrvatsku te joj dale podršku. Baš kad čovjek gleda taj predivni grad Dubrovnik treba se sjetiti da je on gotovo doživio istu sudbinu. To brojni ljudi uopće ne mogu zamisliti kad danas vide ova prelijepa naselja u blizini grada, koja su do pred kratko vrijeme bili hrpa ruševina, a povijesnoj jezgri prijetila je ista sudbina. To ne smijemo zaboraviti.

Drugo što je Otto von Habsburg također spomenuo, odnosi se na pregovore Hrvatske o pristupu EU-u. Svi se sjećamo paneuropske konferencije prije tri godine, kad nam je državna tajnica predsjednika Vlade Ivice Račana pročitala sve što je odgovorila u upitniku EU-a, tako da se mogao steći dojam kako se radi samo još o čisto tehničkom pitanju, tj. da će Hrvatska ubrzo pristupiti Uniji. Samo su malobrojni ljudi, među njima i ja, na toj konferenciji u Zagrebu upozorili na opasnost da će biti još mnogo umjetno stvorenih političkih prepreka. Bilo ih je toliko da su čak i skeptici bili iznenađeni. A da su te prepreke na summitu u Luxemburgu 3. 10. 2005. prebrođene koliko god je to bilo moguće, u najvećoj mjeri moramo zahvaliti Paneuropskom pokretu, mnogim ljudima i u Hrvatskom paneuropskom pokretu, ali isto tako i šefovima vlada, prvo hrvatskom koji je nevjerojatnom spretnošću i postojanosti u sprezi s diplomacijom učinio za zemlju nešto posebno, za što nisam siguran znaju li to svi u ovoj zemlji. On je uklonio pre-

preke na impresivan način, jer objedinjuje u sebi diplomatsku vještinu prema vani, ali i nepokolebljivost u samoj stvari. Bez njega nikad ne bi došlo do započinjanja tih pregovora. Drugi je šef vlade, koji na žalost nedavno nije dobio većinu glasova na izborima, bivši austrijski predsjednik vlade, Wolfgang Schüssel. On je kao predsjedavajući Vijeća Europe, uz pomoć svoje ondašnje ministricе vanjskih poslova Benite Ferrero-Waldner, učinio sve da se pozitivni ishod pregovora Turske s EU-om o njezinu pristupu ni na koji način ne prejudicira, a da s druge strane mogu započeti odmah pregovori s Hrvatskom.

Pred nama je puno prepreka i s pravilima iz prikrajka pokušava se usporiti i onemogućavati napredak Hrvatske

Prije nekoliko tjedana imali smo sjednicu vanjskopolitičkog odbora EU-parlamenta, točno godinu dana nakon one u Luxemburgu, uz nazočnost hrvatske ministricе Kolinde Grabar-Kitarović, koja je izvrsno nastupila. Tamo sam i ja, kao jedan od onih koji su poput Otta von Habsburga nakon mnogih vrlo lijepih govora, stavio neke kritičke napomene, nipošto protiv Hrvatske koja ima 5.000 vrlo dobro pripremljenih pregovarača i gdje pripreme vrlo dobro napreduju, nego kritički usmjerene protiv EU-a, odnosno nekih nacionalnih država u Uniji i nekih povjerenika, npr. onog za proširenje, koji čine sve da se pregovori s Hrvatskom ne odijele od onih s Turskom. A za njih nitko ne zna kako će dugo trajati i do kojeg će rezultata dovesti, ako će uopće biti nekog rezultata. To je spajanje protupravno, jer u ugovorima stoji jasno da svaku državu valja vrednovati po njezinim zaslugama, da ne smije biti povezivanja, ali nažalost uvedeno je vrlo negativno pravilo da svako poglavlje pregovora – a ima ih ukupno 36 – Vijeće jednoglasno mora otvoriti i isto tako jednoglasno opet zaključiti. To znači kako jedna jedina zemlja može spriječiti da jedno poglavlje zaključi, a time ta država može izvršiti ogroman pritisak. To pokazuje težinu situacije. Do sada je zaključeno samo jedno poglavlje, tj. poglavlje o znanosti i obrazovanju, na kojem je naš prijatelj Pavo Barišić izvrsno surađivao, znači on se ubraja u one koji su svoj dio posla uzorno obavili. No još uvijek se blokiraju mnoge stvari. I ako se nastavi ovim tempom, Hrvatska će završiti pregovore za 35 godina budući da ima 36 poglavlja!!! Naravno, to se neće obistiniti, kasnije se stvari ubrzavaju, radi se na više screeninga istodobno. Želim samo reći da pred nama stoji masivna politička fronta koja u suprotnosti s pravilima iz prikrajka pokušava usporiti i onemogućavati napredak Hrvatske.

Tome treba pribrojati i vrlo teško pitanje o ustavu EU-a, tj. o potrebnim unutrašnjim reformama. Zastupam i ustav i proces stvaranja ustava, ali nisam za to da Hrvatska bude taocem tog procesa. Hrvatska će pristupanjem EU-u, kao i sve druge države pristupnice, ratificirati taj ustav, što je tzv. *acquis communautaire*. Osim toga, ima ljudi koji ukazuju na činjenicu kako Hrvatska nije spomenuta u ugovoru iz Nice, pa iz pravno-tehničkih razloga ne može pristupiti EU-u u okviru tog ugovora, jer se tamo spominju samo Rumunjska i Bugarska s određenim brojem sjedišta u EU-parlamentu. To je točno, i to jest mali problem, ali nipošto nepremostiva zapreka. Izvjestitelj sam moje frakcije europske Pučke stranke za pristup Hrvatske, pa sam na nezadovoljstvo nekih tehnokrata ukazao na to kako se pristupni proces može oblikovati tako kao što je slučaj s Austrijom, Švedskom, itd., da se zajedno sa sporazumom o pristupanju uključi i tehnička prilagodba ugovora, jer se ugovor mora ratificirati u svim (25) parlamentima zemalja EU-a. Lako može dodati i aneks o broju sjedala i glasova u pojedinim tijelima, a taj će se aneks ratificirati istodobno s ugovorom. To je, uz malo političke volje izvedivo, no pitanje je samo ima li te političke volje.

I upravo tu se radi o vrlo teškom političkom problemu. Naime, radi se o raslojavanju političkih strujanja u svim frakcijama i svim nacijama, i to u dva smjera koje smatram jednako opasnim. A oni što se kolebaju predstavljaju još veću opasnost. Jedni klikću od radosti, a drugi tuguju. Oboje je krivo. Oni koji klikću, kažu da će se Europa proširivati i proširivati, pa ako Europa od toga strada, nikome ništa, valjda neće propasti. Postoje i protivnici proširenja EU-a koji misle

Jadranka Kosor, Otto von Habsburg i Pavo Barišić

kako će to proširenje toliko razvodniti Uniju da od nje neće ostati gotovo ništa. S druge su strane oni koji se protive svakom proširenju pa kažu da su dosadašnja proširenja možda i bila kriva, ali su već izvršena. Sada se tome mora tati na kraj.

Tri načela pridruživanja

Među ovim ekstremima treba povući jasne odrednice i poslušati one objektivne kritičare koji se orijentiraju po gospodarstvu, jer se boje da bi gospodarstvo EU-a mogla kolabirati i stoga žele prvo konsolidaciju. Držim da kao što u gospodarskoj politici postoji pojam «politika sređivanja», mora postojati i u politici pridruživanja, tj. pridruživanje se mora provoditi na osnovi određenih načela:

- 1) Države koje žele pristupiti moraju ispunjavati kriterije, moraju europsko pravo - ne samo priznavati - nego i primjenjivati. Mislim kako mi je Mislav Ježić rekao da je to nužno, jer ako to ne priznajemo i ne primjenjujemo, to onda ne koristi ni onima koji su unutra, ni onima koji žele ući u EU.
- 2) Drugo je mjerilo da se mora raditi o europskoj državi. Stalno se govori o tome kako moraju ispunjavati kriterije, i tko ih ispunjava može pristupiti. Kratki pogled u ugovor pokazuje da tome nije tako, jer se u ugovoru jasno govori o europskim državama koje moraju ispunjavati kriterije, pa nećemo dugo moći zaobilaziti pitanje što je europska država, a što nije. Npr., Kanada bi jako dobro ispunjavala kriterije, ali nikako nije europska država.
- 3) Treći je princip sposobnost proširenja same Unije. To možda u paneuropskim krugovima ne čujemo s oduševljenjem, ali EU stvarno mora biti u stanju podnijeti proširenje.

Sada ćemo na osnovi tih triju kriterija ispitati situaciju u Hrvatskoj.

Ad 1) **Hrvatska ispunjava kriterije** već sada bolje od nekih država članica. I Hrvatska bi 2004. godine postala članicom da se sve odigravalo kako valja. Jedino što se onda moglo navesti protiv učlanjenja Hrvatske, kada su pregovori počeli sredinom 90-ih godina, bila je činjenica da su tu bile strane vojske, okupacijske postrojbe i da je trećina njezina ozemlja bila okupirana. Strogo primjenjujući taj kriterij, nije se smjelo primiti ni Cipar. Znači, radi se o nelogičnoj argumentaciji i samo zbog toga Hrvatska nije učlanjena u povijesnom i kulturnom kontekstu zajedno sa Slo-

venijom i Mađarskom. Dakle, kriteriji su zadovoljeni i Hrvatska je na najboljem putu da u tijeku pregovora te kriterije ispuni u još većoj mjeri. Spomenimo jedan primjer: stalno se govori o manjinama i kad bi se ona mjerila koja se postavljaju s obzirom na manjine u Hrvatskoj, primjenjivala i na druge države, Hrvatska bi bila na vrhu ljestvice. Slično se može kazati i o drugim pitanjima, tako da sam posve siguran, da će Hrvatska najkasnije do 2008. biti u stanju sve kriterije potpuno zadovoljiti.

Ad 2) **Je li Hrvatska europska država?** Samo postavljanje tog pitanja podrazumijeva već i odgovor. Pogledajte samo grad Dubrovnik. Taj je grad već bio Europa kad u mnogim drugim državama, koje danas raspravljaju o tome pripada li Hrvatska EU-u, nije bilo

Julien Vanderbeeken

ničeg drugog osim močvara i šuma. Drugim riječima, Hrvatska i Dubrovnik su jedan od centara europske kulture. Europski karakter Hrvatske nitko ne može zanijekati tko je barem jednom bacio pogled na tu državu.

Ad 3) Radi se o mogućnosti da EU prihvati nove članice. Tu moramo reći da je Hrvatska zemlja u kojoj Vlada i oporba zajedno rade na pristupu EU-u, gdje je ministar predsjednik imao duševnu snagu da vođu oporbe imenuje šefom Odbora za pregovore o pristupu. Hrvatska nema niti punih 4,4 milijuna stanovnika, visoko je razvijena zemlja, pa nije nimalo vjerojatno da bi EU-u ponestalo daha nakon pristupa Hrvatske ili da bi izgubila svoju prodornu snagu.

Dakle, nakon što smo preispitali ova tri kriterija jasno je kako se može raditi samo o samovolji koja sprječava Hrvatsku da uđe u EU. Uvijek ponovno se nagomilavaju prepreke i u vlastitoj državi, ali stalno uklanjamo te zapreke. Paneuropska unija Njemačke pred nekoliko je tjedana vodila vrlo dobre razgovore s kancelarkom, gospodom Merkel, gdje je kancelarka vrlo jasno rekla kako je apsolutno za to da Hrvatska još u tijeku ovog desetljeća uđe u EU, i to je uključeno u zajedničke zaključke. Ali, ovdje među prijateljima mogu reći da me kancelarka odmah pitala kakvo je moje mišljenje o Hrvatskoj i o jugoistočnoj Europi. Na to sam joj odgovorio, a ona je rekla kako je i njezino gledište da bi Hrvatska trebala pristupiti u ovom desetljeću. Tek što je to izgovorila, činovnik koji je sjedio pored nje, počeo ju je potihlo o nečemu uvjeravati. Znači, u aparatu i ne samo tamo, ima jakih snaga koje imaju drugo mišljenje. Bilo je i drugih izjava, ali vrlo sam sretan što je prošlog tjedna najveća njemačka stranka na vlasti, Kršćansko-demokratska unija (CDU), izdala vanjsko-politički dokument u kojem je na inicijativu dvaju paneuropejaca jasno upisano da nakon prijema Rumunjske i Bugarske mora uslijediti faza konsolidacije, a jedinu iznimku tu čini - Hrvatska. Ipak su se definitivno odlučili da će učlaniti Hrvatsku još u ovom desetljeću. Njezina sestrinska stranka, Kršćansko-socijalna unija (CSU) ionako zastupa tu liniju. Bavarski ministar-predsjednik pokrajinske CSU grupe Njemačkoga saveznog parlamenta (Bundestag) poveo je tu skupinu na ljetno putovanje po Hrvatskoj, kao što svakog ljeta nekud otputuju. Vratili su se iz Hrvatske stvarno oduševljeni. Susreo sam se s tim stranačkim kolegama, a bavarski ministar-predsjednik Stoiber je na ručku, koji je predsjednik Ivo Sanader organizirao za poslanike

Njemačkog parlamenta, također javno izjavio kako ne smije doći do stanke u širenju EU-a prije nego što je Hrvatska postala njenom članicom.

Pri proširenju EU-a imamo mnogo izazova i zadaća

Naravno, u Njemačkoj ima i drugih stranaka u kojima je otpor jači, npr. u Socijalističkoj stranci (SPD) postoji tendencija da se napravi prekid primanja nakon Rumunjske i Bugarske. No i tu imamo dobrog saveznika, jednoga austrijskoga socijalnog demokrata, Hannesa Svobodu, s kojim tijesno surađujemo. On je izvjestitelj socijalnih demokrata u Europskom parlamentu za Hrvatsku, a ja imam istu funkciju za Narodnjačku stranku. Svoboda nastoji promijeniti mišljenje socijalnih demokrata, što neće biti lako, ali intenzivno nastoji oko toga. Znači, situacija za Hrvatsku nije baš jednostavna, posebno stoga jer se barata s mnogo neiskrenosti. Pogledajte, primjerice, predsjednika Komisije Barrosoa, on zaista nije iskren, ali svakog dana ima drugo iskreno mišljenje, što baš ne olakšava situaciju. Tako jedan dan dođe u Hrvatsku pa kaže: «Iskreno mislim da Hrvatska mora 2008. pristupiti». Onda otputuje u neku zemlju, pa kaže: «Za 20 godina». Naprotiv, u Europskom parlamentu Hrvatska ima jasnu većinu, ali i za nju se stalno moramo boriti i zalagati.

To nas dovodi do sljedeće velike teme: druge se zemlje na jugoistoku pitaju što će se dogoditi s njima u slučaju da se stvarno zaustavi proširenje EU-a. Ta opasnost realno postoji. Vidimo to na primjeru Makedonije sa statusom kandidata. O Makedoniji se doduše ne raspravlja, ali ta država barem ima status kandidata. Nadalje, imamo novu samostalnu državu, Crnu Goru, koja dakako nije nova nego vrlo stara država, starija od Belgije, Luxemburga itd., ali nova na sadašnjoj političkoj karti Europe. Zatim se radi o kompliciranom razvoju u Srbiji, gdje će se održati referendum, a radi se zapravo o odluci o položaju Kosova. Moja je zadaća da za svoju frakciju izvještavam i o Kosovu. I na kraju, ne zaboravite BiH, gdje su održani izbori, ali proces stvaranja ustava posve je nerazjašnjen. Znači, imamo mnogo izazova i zadaća.

Mislim da je dobra politika, sada se tako masovno zalagati za učlanjenje Hrvatske. Ali ako to pitanje povežemo s mnogo drugih

problema, onda uopće nitko neće ući u EU. Međutim, sve jugoistočne zemlje mogu biti sigurne da će Hrvatska biti energična za proširenje. U svim tijelima u kojima nastupaju premijer Ivo Sanader i njegova ministrica vanjskih poslova, govore posve jasno zapadno-europskim političarima u EU-u: «Pogledajte zemljopisnu kartu, može li postojati vakuum na jugoistoku Europe, smije li nastati meki trbuh Europe, može li europska integracija podnijeti takav prazan prostor»? Dakle, Hrvatska je dobra odvjetnica zemalja između Hrvatske i Grčke. Stalno govorim da srednjoeuropska država Hrvatska i južnobalkanska država Grčka (jedna je već članica EU-a, druga će to uskoro postati) imaju egzistencijalni interes da prostor među njima ne postane prostor kaosa i političkog vakuuma. Zato ponavljam: nećemo se zalagati samo za stabilizaciju Crne Gore, za demokratizaciju Srbije, gdje ima još ekstremno mnogo posla, za neovisnost Kosova – jer neko drugo rješenje uopće ne postoji – za europsku integraciju Makedonije, za europsku integraciju BiH i stabilizaciju te zemlje, kao i njezin ustav koji jamči ravnopravnost svojih triju naroda, da to ne bude tako kao do sada, neka čudnovata među-konstrukcija. Za sve to morat ćemo se još vrlo energično boriti idućih godina. Ali, pritom nećemo nikada izgubiti iz vida da dvije godine igraju odlučujuću ulogu. Naprotiv, odlučujuće je da u dogledno vrijeme zemlje između Grčke i Hrvatske budu čvrsto ugrađene u EU.

Prije 14 dana šef je bavorske državne kancelarije, državni ministar Eberhard Sinner, govornik pri Europskom danu Paneuropske unije Njemačke rekao kako je njegov cilj da 14. lipnja 2014., tj. 100 godina nakon atentata u Sarajevu, čitav ovaj prostor bude učlanjen u EU. Dakle, s poletom i optimizmom moramo nastaviti koračati u tom smjeru, svjesni toga da ćemo morati uklanjati još mnoge prepreke.

Paneuropska je unija za „europeizaciju Europe“

Što se tiče sposobnosti integracije, mora se naglasiti da na prostoru između Grčke i Hrvatske živi 11 milijuna ljudi. To je upola manje nego što broji samo Rumunjska. Dakle, zacijelo se ne radi o kvantiteti da se taj prostor ne bi mogao integrirati, nego se jedino može raditi o problemima koje treba još rješavati. Jedan od tih problema moramo posebno naglasiti – sretan sam da se naši paneuropski prijatelji iz Srbije nalaze ovdje među nama, npr. prof. Mitić – moramo ih podržavati na putu prema funkcionirajućoj demokraciji. Oni su to i zaslužili budući da pod najtežim okolnostima pokušavaju ići tim putem. Ja sam, naprotiv, relativno šokiran zbog nezainteresiranosti međunarodne zajednice kojom je prešla preko toga što se događalo ovog tjedna sa srpskim ustavom. Kao što znamo, u prijedlogu ustava stoji kako je Kosovo sastavni dio Srbije, ali na Kosovu se o tom nije smjelo glasovati, jer je bilo jasno da bi taj prijedlog bio odbijen. To je veliko opterećenje za budućnost. Zamislite, što bi se dogodilo u Njemačkoj da u njemački ustav unesemo klauzulu kako se Njemačka ne odriče Šleske. Ili, da Austrijanci u svoj ustav upišu kako se odriču Južnog Tirola (što bi bilo mnogo opravdanije od srpskih aspiracija na Kosovo). Ili, da Mađari kažu kako Sedmogradsko mora ostati sastavni, dijelom Mađarske. Cijeli bi se svijet digao na noge i rekao da su to sve ratni huškači, nacionalisti i imperijalisti. U slučaju Makedonije čak se tvrdi da već samo ime «Makedonija» predstavlja pretendiranje na teritorij jedne susjedne države, što je totalna besmislica. Ali u slučaju Srbije, gdje su aspiracije na Kosovo upisane čak na dva mjesta u prijedlogu ustava, međunarodna zajednica samo odmahuje rukom. Možda postoji poneka taktička računica, koju ne mogu shvatiti jer nisam u stanju tako fino politički razmišljati kao gospodin Solana. Jasno da ćemo se pobrinuti da Srbija dobije svoje mjesto u EU-u, dakako tek onog dana kad se ovi paragrafi izbrišu iz srpskog ustava. Stoga se tim pitanjem moramo intenzivno baviti, i to u skladu s temom našeg skupa, tj. s pitanjem europskog identiteta.

Zanimljivo je da je to pitanje stavljeno u žarištu interesa EU-a. U Andeksu smo nedavno imali kongres o modelu življenja. Zatim sam bio na konferenciji češke Paneuropske unije u južnoj Moravskoj o

istoj temi europskog identiteta i temi (koja se i danas ovdje spominjala): nacionalizam, populizam u Europi. Paneuropska unija nikad nije bila samo za puko tehničko ujedinjenje. Nije zainteresirana ni samo za proširenje, iako to radi vrlo intenzivno, ali ne pod svaku cijenu, nego kako je to papa Ivan Pavao II. s pravom formulirao, «zbog europeizacije Europe». To znači da postoji jedna Europa i da je uvijek postojala već u doba prije stvaranja nacionalnih država, da smo ju nakon nekog vremena nacionalizama počeli ponovno otkrivati i da sada za to moraju postojati potrebna politika i institucije. A Hrvatska ne pristupa Europi, nego EU-u. Znači, EU zaslužuje svoje ime tek ako se proširi na čitavu Europu. No Europa bez Europejaca je besmislica. I zato je Coudenhova-Kalergi uvijek govorio o europskom patriotizmu, koji ne nadomješta nacionalne i regionalne patriotizme, nego ih dopunjava i nadvisuje. Dopunjavajući nacionalni patriotizam moramo doprijeti do europskog patriotizma, do osjećaja da smo mi svi Europejci. A Terrenoire je izgovorio predivnu rečenicu u svom bazičnom referatu. Rekao je: «Solidarite d'abord» (kao prvo solidarnost). Mislim da će Europa preživjeti samo ako solidarnost opet počne igrati važniju ulogu. Ima ljudi koji drže da se solidarnost može izjednačiti s jednakosti interesa, bilo u ekonomiji, bilo u društvu, bilo u europskoj integraciji. To je možda tako u najpovoljnijem slučaju, ali zajedništvo i društvo moraju preživjeti i onda kad postoje oprečnosti interesa. Odlučujuće je pitanje što povezuje neko društvo ili zajednicu, ako interesi divergiraju. Svako prijateljstvo, svako partnerstvo među ljudima može se održati i onda kada postoje proturječja ili svade, ne samo kad se svi slažu. I zato solidarnost mora imati bazu koja je više nego puka sukladnost interesa. A ta baza može poteći samo prvo, iz kršćanstva i drugo, iz naše zajedničke europske kulture.

Samo usklađenost između subsidijarnosti i solidarnosti može održati društvo u socijalnoj i ekonomskoj politici

Počet ću s kršćanstvom. Odlučujuća misao koja je bila darovana Europi u tijeku stoljeća i tisućljeća, a onda u je 19. stoljeću doživjela svoju novu afirmaciju, bila je - kršćanstvo ili katolički socijalni nauk koji nije ideologija, nego usklađenje različitih brižno uravnoteženih

Izlet brodom za sve sudionike

načela. Ideologija ima uvijek samo jedno načelo. Grof Ferdinand Kinski to je vrlo lijepo formulirao: «Ideologija ima uvijek samo jedan princip i pretjeruje ga do te mjere da se on masovno oštećuje». Primjerice, socijalizam traži socijalnu pravdu, ali to pretjeruje u toj mjeri da socijalna pravda nestaje. Nacionalizam pretjeruje u nacionalnim principima tako da nikome ne šteti u tolikoj mjeri kao vlastitoj naciji. To smo u Njemačkoj vrlo dojmljivo doživjeli. Ili: liberalizam, pretjeruje toliko u slobodi da na kraju nema više nikakve slobode, nego neko društvo laktaša koje usrećuje samo mali broj ljudi. To je, dakle, ideologija.

Odlučujući je element u katoličkom socijalnom nauku, koji je osnovica europskog modela življenja, da usklađuje različite principe: danas se, npr., mnogo govori o subsidijarnosti jer se time hoće ojačati vlastita odgovornost, ali drugi važan princip jest solidarnost. Samo usklađenost između subsidijarnosti i solidarnosti može održati društvo u socijalnoj i ekonomskoj politici, ali i zajednicu EU-a u politici integracije. Pojedinaac mora imati svoja prava i svoje slobode, ali moraju postojati i nadređeni principi i pravila.

Isto vrijedi i za treći veliki princip katoličkog socijalnog nauka, tj. za princip personalnosti koji se od individualizma razlikuje po tome što je čovjek stvorenje Božje, koje nije stvoreno samo za sebe nego ima i odgovornosti. Čovjek kao stvorenje odgovornosti. Preuzeti odgovornost za druge, a ne samo biti egoistična individua. Mislim da ta duboko ugrožena načela moramo obnoviti kako u društvu, tako i u europskoj politici. Samo tako ćemo preživjeti u sve opasnijem svijetu i moći ćemo spasiti taj europski model preživljavanja. Taj izraz «europski model preživljavanja» vrlo mi se sviđa, skovao ga je Wolfgang Schäussel, bivši austrijski kancelar, u doba austrijskog predsjedavanja Vijećem Europe. U proljeće će se održati summit o toj temi. Dodao je da će Europa tek tada funkcionirati, kada Europejci o svom modelu življenja budu tako govorili kao Amerikanci o svojem «american way of life» (načinu življenja). Postoji tako nešto kao europski način življenja, koji je nastajao stoljećima. A taj eu-

ropski način življenja održati i dalje razvijati na kršćanskoj osnovi smatram jednom od najvećih naših zadaća, jer ponavljam, ne može postojati Europa bez Europejaca.

Biskup Puljić u svom impresivnom govoru citirao je papu Ivana Pavla II. Mislim da se mnogi sjećaju govora jednog od velikih paneuropejaca, koji na papiru uopće nije bio Europljanin, naime Ronald Reagan, dobitnik i naše nagrade «Coudenhove-Kalergi». On je 1985. održao predivan govor u Europskom parlamentu u kojem je rekao: »Europo, lijepa Europo, postani to što jesi, veća si nego što misliš». Vjerojatno nam treba Amerikanac kazati tako nešto, jedan Europljanin možda ne bi bio dovoljno nespontan da formuliра slično. Samo ako se Europa vrati samoj sebi moći će odigrati svoju ulogu u svijetu, a to je jedna od naših velikih zadaća.

Identitet se sastoji od zajedničkog obilježja i podrijetla, zajedničke sadašnjosti i zajedničke predodžbe o budućnosti

U Paneuropskoj uniji, pored proširenja, pored institucionalnih pitanja, moramo pomoći Europi da ponovno postane Europa i da u vrijeme masovnih konflikata, ratova, globalizacije, velikih izazova preživi i unese svoju snagu u svijet kao čimbenik mira, dakle da se vrati samoj sebi. Zbog toga se u Paneuropskoj uniji svugdje tako intenzivno bavimo identitetom Europe. Tome treba pribrojati i osnovicu zajedničke kulture. Prekrasno je rečeno da je Europa po vjeri kršćanska, u filozofiji grčka, trebao bi dodati da je u pravnom mišljenju rimska. To su tri korijena Europe. Tome treba pribrojiti jedinstvenu mješavinu koju Europa tvori sa svoje tri velike jezične obitelji: Slavenima, Germanima i Romanima, koje su se baš u Hrvatskoj na tako impresivan način objedinile u sintezu. Nikako ne smijemo zaboraviti ni mnoge manje narode koji su brojčano mali, kao na pr. Mađari, Albanci, Baski, itd. koji

U rodnoj kući Vlahe Bukovca

predstavljaju bogatstvo Europe, pridonose recipročnom obogaćivanju između sebe i među onim trima velikim jezičnim obiteljima. To je nešto što u tom obliku ne postoji nigdje drugdje.

Mora nam biti jasno da tu Europu ne želimo brutalno staviti u neke granice, ali da ipak sve ima svoje granice, pa tako i Europa, koja se može ograničiti. Svako gradilište, svaka općina, svaki savez ima svoje granice, pa tako i Europa. Odrediti te granice također je jedna od naših zadaća, ali tome treba nadodati još dva odlučujuća elementa. Ne definiramo se prvenstveno na taj način da odbijamo druge. U Austriji je jedna idiotska stranka – moram se tako izraziti – stavila na plakate vrlo agresivan slogan «Daham statt Islam» (dijalektalno, u značenju «Kod kuće umjesto islama»). To je uistinu idiotski slogan jer je definicija izvršena kao negacija drugog. Ne želimo se definirati protiv nekog drugog, već na osnovi naših mješavina; ima tako jakih mješavina među nama Europejcima. Mi smo sami po sebi netko, ako smo netko ne moramo omalovažavati susjeda, možemo biti susjedov partner. Islamski svijet, Turska, Rusija nisu europske države, oni su naši susjedi, oni mogu biti naši dobri partneri i oni će to i biti ako budu išli pravim putem i ako mi budemo išli pravim putem; to je odlučujuća stvar. Ne budemo li imali jasnu kulturnu bazu i jasne duhovne principe, onda ćemo zbog naše unutrašnje slabosti prema van biti nesposobni za mir. To je bila i najvažnija papina poruka iz Regensburga, koja je zbog drugih poruka nekako potisnuta. Papa je u svom govoru na sveučilištu u njemačkom gradu Regensburgu vrlo jasno rekao da će Europa, ako presiječe svoje kršćanske korijenje, biti nesposobna živjeti u trajnom miru s drugim vjerama i kulturama. Jer, za mir je potrebna jakost. Slab je čovjek agresivan, slabiji je bezobrazan prema drugima. Slabiji se boji, nepovjerenljiv je prema drugima i stoga nije sposoban živjeti u miru s drugima. Ako čovjek sam ima svoje stajalište, ima svoju osnovicu, onda može s drugima ravnopravno oblikovati suživot u miru. General De Gaulle formulirao je prekrasan izraz o «miru hrabrih». Svijet se samo onda neće raspasti u tzv. sukobu civilizacija («crash of civilisations») ako ćemo mi biti sposobni za održavanje mira, ako zadržimo vlastitu kulturu i vjersku osnovu, snažno je obnovimo, i to ne u ulozi čuvara muzeja.

Više sam puta već rekao da volim kršćansku tradiciju, ali sad taj izraz više ne mogu čuti, već se pri samom spomeni naježim, i to ne zato jer bih bio protiv kršćanskih tradicija, nego zato jer smo kršćani više nego čuvari jedne tradicije. Nismo samo zato na svijetu da drugima pokazujemo ostatke naše tradicije, nego smo zato da oblikujemo sadašnjost i budućnost. A identitet – to je u svakoj ljudskoj zajednici tako, to možete vidjeti svugdje oko sebe – identitet se, dakle, sastoji od triju stvari: od zajedničkog obilježja i podrijetla, ali potrebne su i zajedničke zadaće u sadašnjosti i zajedničke predodžbe o budućnosti. Identitet koji se bazira samo na prošlosti ne može funkcionirati. Jednako tako i europski model življenja i kršćanstvo u Europi, kao isključivo muzejska koncepcija, neće preživjeti. Kršćanstvo će uvijek preživjeti, ali pitanje je hoće li Europa preživjeti. A kršćanstvo u Europi i Europa jedino će onda preživjeti ako se nećemo osvrnuti samo na tradicije, nego ako budemo odlučni da na bazi onoga što smo ovdje raspravili, aktivno oblikujemo sadašnjost i budućnost i radimo na Europi, ne kao snage koje služe lijepoj tradiciji, nego kao snage koje su odlučne da na osnovi svoje vjere oblikuju svoju budućnost.

Akademik Mislav Ježić

Dehelenizacija kršćanstva

Nije nimalo lako govoriti na kraju, nakon ovako izvrsnih govornika, ovako uvjerenih Paneuropijana, ovako zauzetih ljudi koji su se u svojem životnom iskustvu zauzimali za one vrijednosti o kojima su ovdje govorili, o temi koja je sama po sebi vrlo zahtjevna i neiscrpna, o kojoj je mnogo toga rečeno pa je teško ne ponoviti nešto od toga, a s druge strane nemoguće je reći sve što bi trebalo.

Govorit ću o europskoj identiteti u kontekstu naše hrvatske situacije, ali i europske i svjetske. Već je u dosadašnjim govorima mojih predšasnika jako mnogo toga rečeno jer europska je identitet svakako složena formula, ona je jedinstvo u mnoštvu. Jedinstvo te europske vlastitosti i samo je mnoštveno jer se sastoji od rimske, grčke i kršćanske baštine. Kada bismo ponovili ono što je rečeno gotovo u krilaticama, mogli bismo reći da danas u svijetu zahvaljujemo Grčkoj – za demokraciju, Rimu – za pravo i pravnu državu, kršćanstvu – za poštovanje ljudske osobe. Ni približno se time ta tema ne da iscrpiti, ali se daje naznačiti o čemu se radi. Ako ta baština, koja je zajednička svim europskim narodima, čini jedinstvo europske vlastitosti, nacionalne kulture sa svim svojim regionalnim posebnostima čine mnoštvenost i bogatstvo te kulture, pa i one o kojoj se možete osvjedočiti na ulicama ovoga grada, Dubrovnika i ove zemlje, Hrvatske.

Rekao bih samo nekoliko zamjetaba o onim elementima koji čine jedinstvo europske kulture. Već se je više govornika pozvalo na govor Sv. Oca pape Benedikta XVI. na Sveučilištu u Regensburgu, koji je pobudio veliku pažnju u medijima. Očito da teme koje su tamo dotaknute nisu iscrpljene, štoviše o nekima se je jedva i čulo, a u medijima ništa. Naime, papa u svom govoru govori s jedne strane o proširenju zadaća našega uma, a s druge o naravi kršćanske vjere i o odnosu kršćanstva prema drugim elementima zajedničke europske baštine i identiteti. Tako da s jedne strane govori o tri vala dehelenizacije kršćanstva i smatra ih koracima koji razgrađuju jedinstvenost europske vlastitosti. Od helenske baštine udaljio se jedan dio kršćanskih teologa prvi put svakako u vrijeme reformacije, drugi put u vrijeme liberalne teologije, s jedne strane povezujući je s nekom vrsti racionalizma, on ga, doduše, zove platonizmom, ali kaže i, preciznije, da se zove karteizijanstvom. Možemo reći da je to bila mješavina racionalizma s empirizmom koji definira našu suvremenu znanost, ograničava je na ono što se daje racionalno rastumačiti i empirijski provjeriti.

Sigurno su spoznaje koje se u tom ograničenju mogu pronaći i utvrditi u znanostima vrlo bitne za našu spoznaju i vrlo bitne za njenu primjenu. Možda je jedno od bitnih ograničenja, mada u tom govoru to nije eksplicitno spomenuto, i to što se pri primjeni takvih spoznaja od vremena racionalizma i empirizma do danas redefinirala znanost. Od nje se traži ne više spoznaja, kao što je bila od grčkih vremena do 17. stoljeća, nego korist! Ona joj je postala svrhom i opravdanjem. Ako znanost služi koristi, možete se i sami upitati da li joj je onda još zadaća otkrivati istinu. Jer za korist nije istina uvijek nužna! To je sigurno jedna od ozbiljnih spoznajnih slabosti znanosti od 17. stoljeća do danas, a i jedno od ograničenja uma, koji se više ne pita niti za temeljna pitanja smisla života niti za temeljna pitanja etike i morala.

Treći put dolazi do dehelenizacije u naše vrijeme kada se tvrdi da je helenizacija bila samo inkulturacija svojstvena vremenu ranoga kršćanstva, a da se danas druge kulture pri pokrštavanju ne moraju helenizirati, nego se treba vratiti na jednostavnu poruku Novoga zavjeta i inkulturirati je u vlastitu kulturnom kontekstu.

Dakle, s jedne strane, papa je govorio o tri vala dehelenizacije u kršćanstvu, smatrajući da je kršćanstvo u prvim stoljećima živjelo u zajedništvu s helenskom, helenističkom i rimskom kulturom, da ga je to zajedništvo oblikovalo, a ono je temelj europske vlastitosti te da rastavljanje kršćanstva od helenizma rasteće europsku identitet.

Naravno, takve rasprave mogu biti i intelektualno vrlo izazovne – postavljaju mnoga pitanja. Između ostaloga, moguće je na različite načine tumačiti tu sintezu kršćanstva i helenizma u prvim stoljećima, od 2. do 4. stoljeća, najintenzivnije onda kada su se stvarali temelji kršćanske vjere i osnove patristike. Kao primjer možemo uzeti Justina

 Koncert ranije hrvatske glazbe: Cappella Ragusina¹

Mučenika, svetca iz II. stoljeća, koji je u svojim djelima izjednačivao na neki način, kao prethodnike kršćanstva, Mojsija s jedne strane, a grčke filozofe poput Herakleita i Sokrata s druge, smatrajući da je jedne i druge pozvao Bog. Štoviše, u kontekstu kršćanske teologije koja se tada stvarala, on je to formulirao ovako: jedne i druge je pozvao *Logos Khrist*, i to onaj vječni *Logos*, ako i nije mogao povijesni Isus Krist. A vječni ih je Khrist mogao pozvati i prije nego što se u povijesti pojavio.

To je vrlo helenski način razmišljanja! Njega neki teolozi, kao Karl Joseph Kuschel, kritički promatraju i smatraju da se tu na nedopustiv način miješa izvorna baština abrahamskih religija s nečim što im je strano - helensko. Ja mislim nešto drugačije, i meni je pristup Benedikta XVI. bliži. To helensko nije strano kršćanskoj baštini nego ju je upotpunilo, dijelom omogućilo - kao glasoviti početak Ivanova Evanđelja, a svakako potvrdilo, učinilo europskom u punom smislu riječi.

Naravno, za svaku se zemlju može reći da obogaćuje tu jedinstvenu helensko-rimsko-kršćansku baštinu Europe. Ako pogledate na Hrvatsku - ali to bi vrijedilo sa malo promjena za svaku zemlju iz koje dolazimo mi koji smo se ovdje skupili - ona je sigurno kršćanska zemlja, ima veliku kršćansku, osobito katoličku tradiciju, ona ima čak i grčko, a pogotovo znatno rimsko nasljeđe, možete ga vidjeti na svakome koraku. U Hrvatskoj je izuzetno da je neki grad tako mlad kao Zagreb i da ima samo deset stoljeća. Gotovo su svi drugi gradovi već postojali u antici.

Naravno, posebnost hrvatske kulture čine još mnogi elementi sinteze toga zajedničkoga nasljeđa, na primjer, sa slavenskom baštinom na ovome prostoru. Dio je te baštine i hrvatski jezik. Mnogojezičnost europske kulture jedno je od velikih bogatstava. Naravno, za komunikaciju katkada vrijedi pojednostavniti kôd, i po samoj naravi stvari, neki jezici će se u određenim prilikama prihvatiti kao jezici za širu komunikaciju, a drugi za užu. Ali često nismo svjesni da su jezici među najvećim djelima ljudskoga duha i predstavljaju velike spomenike ljudske kulture. A kada je jezik još i tako izgrađen kao što to većina naših europskih jezika jesu, pa i naš hrvatski, onda je on nešto što obogaćuje ukupnost europske identiteta. Odmah bih rekao da ovdje u Hrvatskoj, čini se, ne želimo priznati vrijednosti svojega jezika kao dijela naše baštine, i tako je sasvim nedavno inicijativu Vijeća za normu hrvatskoga jezika da se zakonski definira položaj jezika u visokom

obrazovanju i u znanosti u Hrvatskoj odbačen u Ministarstvu u tijeku zakonske pretprocedure. Tako postupamo gdje i s dijelovima europske baštine.

S druge strane, pogledajmo što je s onim darovima zajedničke europske baštine danas! Što je s demokracijom? Što je s vladavinom zakona? Što je s poštovanjem ljudske osobe?

I tu, nemojte mi zamjeriti što ću govoriti o toj strani, mogu nas zapravo zasuti mnoge zabrinjavajuće pojave i brige pred onim što se pred našim očima događa. Događa se, s jedne strane, veličanstven povijesni proces ujedinjavanja Europe koji je počeo idejno nakon Prvoga svjetskog rata, a stvarno institucionalno nakon Drugoga - praktički na ruševinama mnogih europskih zemalja. Gotovo je nevjerojatno kako se zamisli, koji je među prvim začetio osnivač paneuropskoga pokreta Richard von Coudenhove Kalergi u dvadesetim godinama 20. st., u zadnjim desetljećima ostvaruju pred našim očima! A kao da se time što se ostvaruju, umanjuje njihova vrijednost u našoj percepciji. Mi zapravo sudjelujemo u povijesnom procesu koji je pred nekoliko desetljeća, a pogotovo do poslije Drugog svjetskog rata mogao činiti potpuno nezamislivim i sanjarijom nekih nerealnih paneuropskih idealista. Danas to postaje stvarnost!

Ali ima nekih opasnosti kada snovi postaju stvarnost. Poslužit ću se anegdotom. U *interviewu* koji je dao hrvatski književnik Miroslav Krleža jednomu drugom književniku, na pitanje - navodim po sjećanju: «Što biste poručili ovim mladima koji danas, 1968., u Europi dižu nove revolucije?», istaknuti je ljevičar Krleža, koji je živio u socijalističkoj Jugoslaviji, poručio: «Pazite, dečki, može vam se dogoditi da se i vama jednog dana vaši snovi ostvare!» To je bilo vrlo ironično, njegovi se pravi snovi nisu baš ostvarili kada su se naizgled ostvarili!

Pazimo da nam se to ne dogodi! Jer danas su svima u Europi usta puna demokracije, ali događaju se toliki procesi centralizacije, birokratizacije, udaljavanja birokratskog aparata u Bruxellesu od građana Europe. Stvara se novi ezoterični govor birokracije. Ako znanstvenici žele prijaviti svoje projekte, potpuno su izgubljeni u formularima i pitanjima koja su sasvim nesuvisla i nemaju veze s njihovim znanstvenim interesima, a oni ih moraju ispuniti ukoliko žele dobiti neku novčanu potporu za svoja znanstvena istraživanja. Naravno, nisu znanstvenici prvi problem na koji mislite, ali i obični su građani izgubljeni jer nema isprike pred zakonom da zakon niste poznavali. Ali

kako ćete poznavati zakon ako samo europska stečevina, da ne govorim o nacionalnim zakonodavstvima, već ima preko 80.000 stranica? Tko to može znati i tko može biti valjani građanin koji živi po takvim zakonima koji su nepregledni, u kojima često nije jasno kakav im je red i hijerarhija ni koja su im prva načela koja biste onda mogli poštovati, nego u kojima su svi formalistički detalji koje je neko unio jednako zakoniti i obvezujući.

Štoviše, o tom udaljavanju vlasti od građana stao je upozoravati već Papa Ivan Pavao II. u svojem djelu "Sjećanje i identitet" da u njemu ima elemenata novoga totalitarizma na koji nismo možda dovoljno osjetljivi. Govorio je i o programu protuevangelizacije, o programu koji ima ogromnu financijsku potporu u svijetu, a udara na temelje morala: na brak, na život u njegovu početku i na njegovu svršetku. I štoviše, kaže da ta nova ideologija iskorištava protiv čovjeka čak i pojam ljudskih prava! Upotrebljava ih za koješto što teško da su ljudska prava, i time ugrožava ono što su temeljne vrijednote života - da skratim, reći ću - čim počinje udarati na obitelj i na život sam.

Zakoni i vladavina zakona sigurno su ideal europske civilizacije izrasle na baštini rimske civilizacije. Međutim, sama inflacija europske pravne stečevine ugrožava smisao vladanja zakona i postaje nešto u što nitko više ne može biti dovoljno upućen. Osim toga, ti zakoni vrlo često štite na vrlo istančan način interese kapitala, braneći slobodno tržište ali gubeći iz vida socijalnu politiku. Gubeći iz vida europski model slobodnoga tržišta, onaj za koji se Paneuropska unija uvijek zalagala, a to je socijalno slobodno tržište. Ono koje neće ugroziti temeljne egzistencijalne preduvjete života građana.

Pa i pravila po kojima se Europska unija proširuje i po kojima se nove zemlje mogu pridruživati katkada su vrlo teška za male zemlje. Silno im se otežava put u Europsku uniju kao subjektima politike, a sigurno je da žele ući u Europsku uniju zato da bi sudjelovali u stvaranju zajedničke Europe, a ne zato da bi bili objekt politike moćnih. Ali prije nego što uđu, u mnogim malim zemljama gotovo da se rasprodaju banke, rasprodaju velika poduzeća i trgovinski lanci, radnici postaju namještenici novih vlasnika, koji pak radi racionalizacije rada otpuštaju mnoštvo radnika. U Hrvatskoj u mnogim tvrtkama namještenici, kada su im vlasnici stranci, više ne smiju govoriti hrvatski, obavezani su govoriti engleski, gdje kada njemački ili talijanski. Ja volim engleski jezik, ne govorim protiv engleskog jezika, ali mislim da razumijete o čemu govorim. Da li je to ulazak u Europu ako radnici u nekoj zemlji ulaze po tu cijenu u Europu da u vlastitoj zemlji postaju *gastarbajteri*? O tome sigurno treba razmisliti svaka vlada, ali i Europska unija i predstavnici Unije.

Što je s poštovanjem ljudske osobe? Ako se sve više preko gospodarskih uvjeta života provodi potrošaštvo, *konzumerizam*, onda u nazoru na svijet sigurno vlada materijalizam. A u takvu nazoru na svijet - čitamo svakodnevno - zapravo se ljudska osoba ne priznaje. Osoba je biokemijska formula, može se upotrijebiti kao grada sa svojim organima, tkivima i biokemijskim sastavom. Dijete se želi planirati kao proizvod i po količini i po kakvoći pomoću *genetskoga inženjeringa*. Mnogi znanstvenici misle da će ih to učiniti velikim znanstvenicima ako na takav način počnu manipulirati životom. Priroda nije više Božje stvorenje koje izazivlje divljenje, čuđenje i prema kojemu se treba odnositi odgovorno. Ona je već odavna samo *resurs* koji se treba iskorištavati ili, kako je jedna od građanskih ideologija koja se predstavljala kao revolucionarna, marksizam, govorila: ona je *anorgansko tijelo* čovjeka.

Kada je Kalergi govorio o velikim pitanjima europske politike početkom 20. stoljeća, govorio je da postoje dva velika pitanja: jedno je od njih socijalno, a drugo europsko. U naše vrijeme, rekao je, po socijalnom se pitanju dijele sve stranke, organiziraju se parlamenti na lijevicu i desnicu, ali europskoga pitanja nitko nije svjestan, a ono je pitanje međunarodnoga mira. Danas je europsko pitanje ipak duboko ušlo u našu svijest, iako europskih potpitanja kao što vidite, ima vrlo mnogo. Ja to ne govorim kao euroskeptik, ja nisam euroskeptik. Ja sam bar toliko Europljanin koliko i Hrvat, i volim tu Europu i želim da bude Europa izgrađena na vrijednosnim temeljima svoje vlastitosti i

mislim da nam je dužnost na tome raditi. Ali nisam nezabrinut. Danas je treće pitanje kojega smo također sve svjesniji, koje je čak i ušlo u naše parlamente ali nije ih podijelilo na novu lijevicu i desnicu, jest ekološko pitanje, a ono će postati sve više pitanje opstanka na ovom planetu! O tome neću govoriti dugo jer je to beskrajno, otvoreno polje životnih pitanja.

Samo bih vas htio još podsjetiti da i u vrijeme kada je Kalergi stvarao paneuropsku ideju i priopćavao je svojim čitaocima, ljudima koje je njome nadahnjavao, i u to vrijeme stvari nisu stajale u Europi dobro, i u to vrijeme je on ukazivao na to da se europska identitet izopačila na sva tri ključna područja, a takvima je on smatrao gospodarstvo, politiku i moral. Smatrao je da se gospodarstvo izopačilo u plutokraciju, da se politika izopačila u militarizam, i da se je moral, ili etika, izopačio u materijalističke vrijednosti.

Paneuropski pokret trebao je probuditi idealizam u europskim građanima! On ga je i probudio, ako se sjetimo tko je stvarao Europu nakon Drugog svjetskog rata: Robert Schuman, Alcide de Gasperi, Konrad Adenauer... Možemo reći: to jesu bili idealisti, i ne bi Europe bilo bez idealizma, i neće je biti ako idealizma ne bude!

Coudenhove Kalergi je u svojim djelima Paneuropski pokret nazvao između ostaloga i "*Kreuzzug gegen die europäische Gemeinheit*", «Križarski rat protiv europske pokvarenosti», misleći na ona tri izopačenja u gospodarstvu, politici i moralu. Današnja izopačenost zamjenjuje demokraciju demagogijom, vladavinu prava vladavinom pomoću pravne manipulacije, ljudsko dostojanstvo ljudskim pravima na sve nebitno i neživotno, dok se prava kultura života, prava sloboda i pravo na život, prava demokracija i poštovanje građana kao slobodnih osoba, i prava odgovornost za prirodu od koje živimo vještima manipulacijama vrlo često izvrću u prazne ljuštore pojmova i standardiziranih procedura lišenih sadržaja i života. Kao što je vrsnoću proizvoda koju bi hvalili kupci zamijenila domišljatost i buka reklama, tako i vrsnoću života zamjenjuje privid života svedenoga na robu koja se može s profitom prodavati.

Križarski rat protiv europske i svjetske izopačenosti ogroman je izazov za Paneuropski pokret od Kalergieva vremena do danas: boriti se protiv te niskosti, protiv te izopačenosti, za prave vrijednote Europe, za prave vrijednote života, za pravu vlastitost, a ta prava vlastitost nije ona koja nam je naprosto dana, nego nam je samo dijelom dana, ali nam je uvijek velikim dijelom i zadana! Uvijek je moramo stvarati, uvijek se moramo za nju boriti, uvijek moramo biti spremni i žrtvovati se za nju ili je neće biti. To je poziv Paneuropskoga pokreta, i mislim da on dobro definira identitet Europe. Tomu pozivu trebamo moći odgovoriti: Da!

Andreas Raab

Strasbourg, 8-10. prosinca 2006.

OPĆA SKUPŠTINA MEĐUNARODNE PANEUROPKE UNIJE

U Europskom parlamentu u Strasbourgu održana je 8-10. prosinca 2006. Opća skupština Međunarodne Paneuropske unije na kojoj se raspravljalo o aktualnim pitanjima europske politike. Rad skupštine vodio je predsjednik Alain Terrenoire, a između ostalih bili su nazočni počasni predsjednik Otto von Habsburg, potpredsjednik Europskoga parlamenta Ingo Friedrich, francuski ministar industrije François Loos, zastupnici u Europskom parlamentu Bernd Posselt i Joseph Daul, zastupnica u švedskom parlamentu Walburga von Habsburg Douglas te drugi predstavnici iz više od dvadeset zemalja.

Na Skupštini je sudjelovalo 17 službenih delegacija nacionalnih paneuropskih organizacija i predstavnici još 5 zemalja. Hrvatsku delegaciju činili su potpredsjednik Međunarodne PEU akademik Mislav Ježić, predsjednik HPEU prof. dr. sc. Pavo Barišić, predstavnik Mladeži HPEU Tomislav Čović i prof. dr. sc. Karmela Barišić.

U raspravi o izvješćima nacionalnih organizacija PEU na sjednici Predsjedništva i na Skupštini pozitivno je istaknut primjer Hrvatske PEU s obzirom na mnogobrojne djelatnosti vezane za pregovore i potporu ulasku Hrvatske u Europsku uniju. Posebice su predsjednik Terrenoire i neki drugi govornici čestitali i zahvalili na uspješnoj organizaciji međunarodne konferencije «Europski identitet – Hrvatska 2007.» u Dubrovniku. Izvješće o radu u proteklom razdoblju i prijedlog teme

međunarodne konferencije za sljedeću godinu «Europeizacija u kontekstu globalizacije – Hrvatska 2007.» obrazložio je predsjednik HPEU.

Glavni tajnik PEU Gerard Bokanowski govorio je o preustroju proračuna PEU i najavio je sve predložene konferencije nacionalnih organizacija. Podnio je izvješće o održanim skupovima i zbivanjima te o planovima za 2007. Rizničar PEU Dirk Voss obrazložio je financiranje i sponzoriranje PEU s posebnim osvrtom na CIFE. Sve je usvojeno jednoglasno.

Zastupnica u Švedskom parlamentu Walburga von Habsburg Douglas održala je uvodno izlaganje o temeljima europskoga ujedinjenja „Identitet, granice i susjedska politika u Europskoj Uniji“. Pošla je od četiri principa. Prvi je iskazan u simbolu križa u paneuropskom znaku, a to su kršćanski korijeni i vrednote. Drugi je velika Europa u cjelini. Treći je Europa slobode. Četvrti je obilježje socijalne pravednosti koja treba biti zastupljena u temeljnim vrijednostama ljudskih prava i sloboda. Da se te vrijednote nečim označe, služe njihovi simboli. Stoga je smisao isticanja europske zastave da podsjeti na europsku zajednicu i identitet vrijednota. Europska putovnica nakon prve sjednice izravno biranoga Europskoga parlamenta 1979. bila je prvo što su paneuroljani predložili u duhu zamisli Richarda von Coudenhove-Kalergija. Slovenija je prva od „novih zemalja“ koja će 2007.

Zagreb, 11. prosinca 2006.

Poštovane gospode i gospodo, poštovane kolegice i kolege novinari, šaljem Vam

PRIOPĆENJE HPEU ZA JAVNOST

Rezolucije

*Opće skupštine Međunarodne Paneuropske unije
o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i
o perspektivama proširenja EU na zemlje jugoistočne Europe*

U Europskom parlamentu u Strasbourgu, Opća skupština Međunarodne PEU, najstarijeg pokreta za ujedinjenje Europe, raspravljala je 8.-10. prosinca 2006. o aktualnim pitanjima europske politike. Na skupštini je sudjelovalo 17 službenih delegacija nacionalnih paneuropskih organizacija i predstavnici još 5 zemalja.

Hrvatska delegacija, u kojoj su bili potpredsjednik Međunarodne PEU akademik Mislav Ježić i predsjednik Hrvatske PEU, prof. dr. sc. Pavo Barišić, predložila je dvije rezolucije. Nakon dinamične rasprave i višestrukoga pregovaranja s više delegacija prihvaćen je usklađen tekst obiju rezolucija u obliku koji dostavljamo u prilogu.

Rezolucije će poslužiti kao strategija djelovanja Međunarodne PEU, kao smjernice u djelovanju članova PEU u europskim i nacionalnim tijelima te kao podloga za više diplomatskih misija od kojih će neke početi već ovaj tjedan.

Molimo Vas da prenesete hrvatskoj javnosti sadržaj rezolucija koje Vam prilažemo.

S poštovanjem
Predsjednik Hrvatske Paneuropske unije
Prof. dr. sc. Pavo Barišić

uvesti europsku valutu koja je također simbol identiteta. Tema Europe postaje sve više zastupljena i u nacionalnim izborima.

Kada je riječ o granicama Europe, pojam «apsorpcijski kapacitet» preimenovan je s vremenom u «integracijski kapacitet». Mnogi političari naglašuju kako je neophodno prvo imati ustav, a onda nastaviti daljnje proširenje. Pozivaju se na ugovore. Teško je opisati kako bi trebala funkcionirati susjedska politika Europe. Benita Ferrero-Waldner potpisala je dokument u kojemu se među zemljama europskoga susjedstva ne spominje Rusija, ali se navode Bjelorusija, Ukrajina i Moldavija kao susjedi Europe, premda je riječ o jednoznačno europskim zemljama. Prije četiri dana novo je poglavlje dopisano susjedskoj politici Europske Unije, u kojem se uvodi olakšanje kretanja osoba i ukidanje viza pod geslom *people to people* i *business to business*. Svaka europska zemlja ima, prema paneuropskoj zamisli, pravo na ulazak u EU kada ispunjava kriterije. Važno je ukidanje obveze viza.

Postavljeno je pitanje što znači izjava Pape Benedikta XVI. o potpori Turskoj za ulazak u EU. Predsjednik Terrenoire odgovorio je, pozivajući se na rezoluciju s prethodne Opće skupštine prema kojoj se Paneuropska unija zalaže za specijalan status partnerstva Turske. Posselt je dodatno objasnio kako je papin glasnogovornik deset minuta nakon priopćenja demantirao izjavu Erdoganova glasnogovornika koja u novo svjetlo baca potporu Turskoj.

Bernd Posselt izvijestio je o radu u Europskom parlamentu i o pitanju razdvajanja starih članica Europske unije i novih članica. Također se nadovezao na prethodnu raspravu o simbolima Europe i uputio na programatske prijedloge utemeljitelja Paneuropskoga pokreta Richarda von Coudenhove-Kalergija.

Govorio je o simbolici zastave s dvanaest zvijezda iz Marijine krune, koja je svojevremeno na prijedlog sadašnjega potpredsjednika EP i potpredsjednika MPEU Inga Friedricha preteгла nad prijedlogom da na zastavi budu «Churchillove gaće». Govorio je o europskoj himni za koju je zaslužan Hrvat Lujo Tončić Sorinj koji je kao tajnik Vijeća Europe uspio da se Beethovenova i Schillerova Oda radosti prihvati kao himna Europe. Govorio je i o Strasbourgu kao simbolu europskoga

Strasbourg, 9. prosinca 2006.

Rezolucija o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji

Međunarodna Paneuropska unija, okupljena na općoj skupštini u Europskom parlamentu u Strasbourgu 9. prosinca 2006.

- izražuje snažnu podršku brzom i nesmetanom procesu pregovora Europske Unije sa zemljom kandidatom Republikom Hrvatskom, uz dužno poštovanje bitnih političkih i gospodarskih interesa zemlje kandidata,
- naglašuje da je Republika Hrvatska bez sumnje srednjoeuropska i sredozemna zemlja s bogatim kulturnim nasljedom,
- da je Hrvatska zemlja gdje je potpora građana i političkih stranaka europskoj opciji izuzetno visoka, te da se koleba samo u slučajevima nerazmjerno strogih postupaka prema zemlji kada joj se nameću uvjeti koji nikada nisu bili nametnuti prethodnim kandidatima,
- da Republika Hrvatska već ispunjava većinu kopenhaskih kriterija bolje nego što su ih ispunjavale neke od sadašnjih članica EU,
- da Republika Hrvatska po svojoj veličini i po razvijenosti ne može predstavljati nikakvu teškoću s obzirom na sposobnost EU za proširenje,
- da bi bilo nepravедno da se Hrvatska podvrgne zahtjevnijim uvjetima zbog mogućih propusta u pristupnom postupku za zemlje koje su bile na povlašten način pripuštene da se pridruže EU bez potrebnih provjera,
- da bi se vjerodostojnost EU stavila u pitanje kada bi ograničenja Ugovora iz Nice kompromitirala proglašenu politiku proširenja koja svakom kandidatu jamči pristup u EU ako zadovoljava kopenhasku kriterije, a onda se taj pristup onemogućava birokratskom griješkom EU da predviti mjesta za slijedećeg kandidata u tijelima EU.

Iz svih tih razloga Međunarodna Paneuropska unija zahtijeva od tijela EU da osiguraju redovit postupak pregovora s Republikom Hrvatskom da bi se ubrzao njen pristup u EU. Brz pristup Hrvatske u EU bit će najbolji poticaj za brže prihvaćanje europskih standarda i brže rješavanje političkih i drugih pitanja u svim zemljama jugoistočne Europe, kojima su predstavnici EU već zajamčili europsku perspektivu.

Posljednja od zemalja jugoistočne Europe mnogo će prije biti spremna za pristup u EU ako Hrvatska ubrzo postane članica, pa za njom pristupi slijedeća zemlja koja je ispunila uvjete, nego ako se zemlje prisiljavaju da usklade napore raznim oblicima regionalne suradnje prije nego što im se dopusti približavanje EU.

Hrvatska Paneuropska unija

jedinstva, i o simbolici u arhitekturi Europskoga parlamenta. Zaključio je isticanjem triju točaka europskoga identiteta: zajednička povijest, zajednička zadaća u sadašnjosti i zajednička perspektiva u budućnosti.

Novu inicijativu za osnivanje Paneuropske unije u Crnoj Gori iznio je franjevac pater Frano Dušaj. Duhu demokracije potičaje u Crnoj Gori dali su i franjevci karitativnom djelatnošću i raduju se slobodnoj demokratskoj državi. Treba se ozbiljno pomagati i podupirati male zemlje da idu u ispravnom pravcu, prema vrijednostima u dostojanstvu čovjeka, u obitelji i u snošljivosti. Istaknuo je da bi skupina koju bi osnovali surađivala s Crnogorcima, sa Srbima, s Albancima, s pravoslavnima i s muslimanima i s drugima, važno je biti s drugima i u suradnji stvarati bolju budućnost.

Bernd Posselt je predložio da se inicijativa za osnivanje PEU Srbije na čelu s predsjednikom prof. dr. sc. Vojislavom Mitićem prizna kao punopravna organizacija, ali da se odijeli od Kosova. Na Skupštini je bila nazočna također i delegacija s Kosova. U raspravi je dr. Otto von

Strasbourg, 9. prosinca 2006.

Rezolucija o perspektivama proširenja EU na zemlje jugoistočne Europe

Međunarodna Paneuropska unija, okupljena na općoj skupštini u Europskom parlamentu u Strasbourgu 9. prosinca 2006, pozivajući se na rezoluciju iz Gornje Radgona od 1. svibnja 2004., poziva tijela Europske unije:

- da podupru Bosnu i Hercegovinu na putu prema Europskoj uniji, da pomognu jačanje demokratskih snaga u zemlji koje rade na reorganizaciji zemlje u državu u kojoj će sva tri konstitutivna naroda, Bošnjaci, Hrvati i Srbi, uživati ista prava i imati iste izgled, zajedno sa svim manjinama, i u kojoj će se asimetrije zemlje podijeljene u dva dijela (od kojih je jedan stvoren etničkim čišćenjem), koje priječe skladno funkcioniranje cjeline i jednakost konstitutivnih naroda na cijelome području, biti uklonjene da se otvori put prema modernoj i demokratskoj državi i društvu jednakih izgleda za sve građane.
- da pomogne Makedoniji kao zemlji kandidatu koja je postigla znatan napredak da dobije nadnevak za početak pregovora, i da joj se pomogne i savjetuje na primjeren način da bi zadovoljila uvjete,
- da podrže Crnu Goru na putu stvaranja prijateljskih odnosa sa susjedima i da stvori preduvjete za približavanje EU,
- da se pobrinu da se situacija na Kosovu razriješi i da se o položaju Kosova odluči u skladu s voljom građana,
- da pomognu demokratskim snagama u Srbiji, poput Paneuropske inicijative u Srbiji, u stvaranju modernoga društva oslobođena nacionalističke isključivosti, koje bi jamčilo prava manjinama u skladu sa standardima demokratskih zemalja. To će pomoći npr. da se zajamči položaj svih manjina u složenoj pokrajini Vojvodini, i da se izgrade prijateljski odnosi sa susjednim zemljama, oslobođeni ekspanzionističkih preteznjica koje su tako teško opterećivale Srbiju u novijoj povijesti i još opterećuju sadašnju politiku nekih političkih stranaka. Potpora demokratskim snagama stoga je u interesu građana te znatne zemlje u regiji, koja ima također pravo na europsku perspektivu.
- da podupru sredozemnu zemlju Albaniju na njenu putu u Europsku uniju.

Zemlje jugoistočne Europe ne mogu ostati vakuum na području ujedinjene Europe, nego moraju dobiti europsku perspektivu koja im je formalno obećana, i to konkretnim i aktivnim zalaganjem i brigom Europske unije - u skladu s njihovim posebnim potrebama i u skladu s naporima i napretkom koji svaka od njih postigne, jer je njihovo postepeno uključivanje u životnome interesu Europske unije same.

Habsburg govorio o potrebi da Kosovo dobije samostalnost i da PEU u tom pitanju slijedi jasnu orijentaciju. Mislav Ježić u svom osvrtu založio se za cjelovito sagledavanje perspektive proširenja EU na zemlje jugoistočne Europe te je dao potporu paneuropskim inicijativama u Srbiji, Crnoj Gori i Kosovu.

U raspravi o rezolucijama prvo je na dnevnom redu bila rezolucija o potrebi olakšanja i ukidanja viza između europskih zemalja koja je jednoglasno usvojena. Posselt je na vlastitu inicijativu zadužen da preradi austrijsku rezoluciju o Rusiji kako se ne bi odbacila jer je važno upravo u ovom trenutku kada cijeli svijet govori o Rusiji u povodu afere s trovanjem polonijem da se oglasi i PEU koja je uvijek imala jasno stajalište o tim pitanjima. Kod glasovanja o toj rezoluciji, unatoč posvemašnjoj suglasnosti predlagatelja austrijske i njemačke delegacije, bilo je suzdržanih i protivnih. Rezolucija o Makedoniji prihvaćena je jednoglasno.

Najveće rasprave i podijeljenost izazvala je rezolucija delegacije Slovenije o uvođenju Shengenske granične zone u Sloveniji. Predstavnik delegacije Slovačke Antun Hykiš nazvao je tu rezoluciju „sebičnom“ jer i ostalih devet država koje su 2004. pristupile EU čekaju na uvođenje Shengenske granične zone, ali se u rezoluciji spominje samo Slovenija. Predložio je amandman koji slovenska delegacija nije prihvatila da se uvrste i ostale zemlje. Glasovanje je potvrdilo veliku podijeljenost Skupštine o toj rezoluciji.

Hrvatska delegacija predložila je dvije rezolucije koje je na Skupštini izložio potpredsjednik Ježić. Rezolucija o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji prihvaćena je jednoglasno bez velike rasprave. U njoj se «izražava snažna potpora brzom i nesmetanom procesu pregovora Europske unije sa zemljom kandidatom Republikom Hrvatskom, uz dužno poštovanje bitnih političkih i gospodarskih interesa zemlje kandidata».

Međutim, Rezolucija o perspektivama proširenja EU na zemlje jugoistočne Europe, u kojoj se posebice tematiziraju odnosi i perspektive u Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Crnoj Gori, Kosovu, Srbiji

i Albaniji, na sjednici Predsjedništva nije dobila suglasnost. Nakon višestrukog pregovaranja s drugim delegacijama i usvajanja nekih dodatnih formulacija, prihvaćen je usklađen tekst tako da je na kraju i ta Rezolucija prihvaćena jednoglasno. Bitno je da ni nakon modifikacija rezolucija nije izgubila na paneuropskoj oštini i jasnoći formulacija. Predsjednik Terrenoire pohvalio je diplomatsko umijeće potpredsjednika Ježića koji je uspio u kontaktima sa srpskim i slovenskim paneuropejcima postići suglasnost o određenim pitanjima koja su bila prijeporna na sjednici Predsjedništva. Napokon su se kolege iz Bosne i Hercegovine, iz Makedonije, iz Crne Gore i, osobito, iz Srbije i zahvalile delegaciji Hrvatske PEU na toj rezoluciji.

Rezolucije će poslužiti kao strategija djelovanja Međunarodne PEU, kao smjernice u djelovanju članova PEU u europskim i nacionalnim tijelima te kao podloga za više diplomatskih misija od kojih će neke ubrzo započeti.

Zanimljiva je rasprava bila o europskoj suverenosti. Dok su Francuzi i Nijemci argumentirali za potrebu jačanja europske suverenosti, ukazano je kako je riječ o važnoj rezoluciji koja neće lako zadovoljiti ni one koji žele manje od toga ni one koji traže više i konkretnije te da, primjerice, u španjolskoj javnosti i nekim drugim zemljama ne će biti dobro shvaćena. Poslije rasprave na Skupštini rezolucija je ipak usvojena jednoglasno.

Nakon govora francuskoga ministra industrije Francois Loosa i zastupnika u Europskom parlamentu Josepha Daula i Bernda Posselta, potpredsjednik Međunarodne PEU Mislav Ježić održao je, na prijedlog predsjednika, preposljednji govor na skupštini.

Istaknuo je zadovoljstvo radom opće skupštine jer se na njoj opet potvrdila hrabrost Paneuropskoga pokreta da kaže istinu i nazove pojave njihovim imenom, mudrost da predviđi događaje i razrađuje strategiju da se pomogne najpoželjnijemu razvoju događaja, i energija da se zauzme za ostvarenje zacrtane strategije. Raspravljalo se o Europi, s jedne strane, s gledišta proširenja Europske Unije, i u tome su se pogledu prihvatile važne rezolucije koje su zacrtale dalju strategiju PEU. S druge se strane, raspravljalo o produbljivanju europskoga modela, o demokraciji i socijalnome slobodnome tržištu, te o vrijednostima na kojima europski model počiva. Neke su od tih vrijednosti naslijeđene iz antike, kao demokracija, pravo i humanizam, druge iz kršćanstva, kao dostojanstvo čovjeka, a neke su od njih vrijednosti za budućnost. Među ovima se ne smije potcijeniti vrijednost tehnološkoga napretka koji iz dana u dan mijenja naš život, i u kojem Europa mora sudjelovati i održati konkurentnost i suverenitet, ali isto tako iz dana u dan postaje jasnije da taj razvoj treba uravnotežiti s potrebama očuvanja prirode koja je izvor svih sirovina i energije, ali i preduvjet svih uvjeta za život na Zemlji. Razvoj bi znanosti i

tehnologije morao dostići stupanj na kojem ćemo moći sastaviti futurološke vrijednosti tehnologije, koje motiviraju modernu znanost, s prastarom antičkom vrijednošću čuđenja i divljenja prirodi, grčkim thaumazein, koja je bila osnovni poticaj za rađanje filozofije i znanosti u antiki. Samo ako to uspijemo, Europa i svijet će imati budućnost, samo ako to uspijemo, Europa će moći očuvati kršćansko nasljeđe i divljenje za čudesno stvaranje Božje! S tim je riječima, potpredsjednik Mislav Ježić, zaželio svim prisutnima radostan Božić i sretnu i plodnu novu godinu 2007!

Završni govor održao je predsjednik Alain Terrenoire. Povijest Paneuropske unije ispunjena je uspjesima i zato je istaknuo važnost entuzijazma za pokretanje Europe. Potrebno je jačati prirodne zajednice od obitelji i lokalnih zajednica do europske zajednice. Misija je PEU da se paneuropske organizacije prošire i na zemlje u kojima sada nisu djelatne kako bi se unaprijedilo ujedinjavanje Europe. Naglasio je poteškoće i patnje kroz koje je prošla Hrvatska na putu do slobode i na putu u Europsku Uniju, te je dodao kako sve zemlje jugoistočne Europe trebaju postati što prije punopravni članovi Europske Unije. Za susjedsku politiku, pitanje je Rusije važno jer Europa treba Rusiju, ali na demokratskim temeljima i sa zajamčenim ljudskim pravima. Isto tako potrebno je imati u vidu globalnu situaciju: ulogu Sjedinjenih Američkih Država koje još vode u svjetskoj utakmici, zatim ulogu Kine i Indije koje su s gotovo tri milijarde ljudi među najperspektivnijim svjetskim regijama s najbržim razvitkom i s ogromnim potencijalima. Zato Europljani moraju prevladati svoje razlike i potisnuti sukobe da bi na svjetskoj, globalnoj sceni, i na svjetskom tržištu, nastupili kao konkurentni i suvereni subjekt. U tome svjetlu predložena je francuska rezolucija o europskoj suverenosti. Od kršćanskih vrednota posebice je istaknuo ljubav i skromnost koje bi trebale dati snagu, otvorenost i konstruktivnost europskoj politici i europskomu identitetu. Na kraju je svima zaželio sretan Božić i sretnu Novu godinu!

Prof. dr. sc. Pavo Barišić

M. Ježić, W. von Habsburg Douglas, A. Terrenoire, G. Bokanowski

STRASBOURG

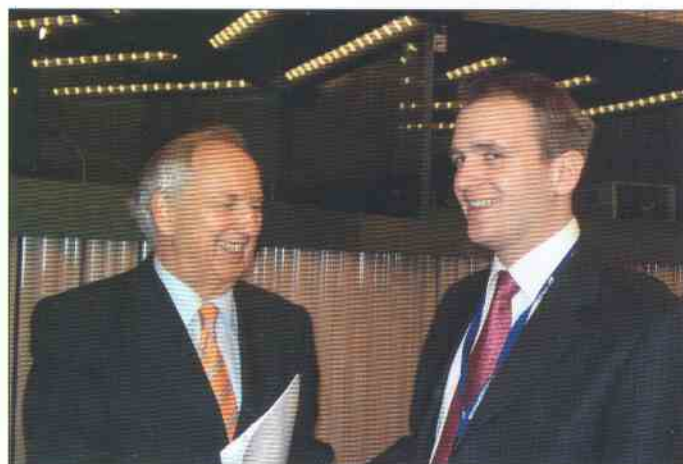
SUSRET MLADEŽI

U sklopu redovitog zasjedanja Opće skupštine Međunarodne Paneuropske unije slijedio je dodatni dan (10. – 11. prosinca 2006.) i program za mladež. U tim aktivnostima sudjelovala su 32 člana iz 15 zemalja. Predstavnik Mladeži HPEU bio je potpisnik ovih redaka. Na prvoj sjednici (10. prosinca) razmatrana su pitanja i teme koje će se iznijeti paneuropskoj parlamentarnoj radnoj skupini na sutrašnjem susretu. Nakon rasprave o širokom spektru pitanja, usuglašeno je da su trenutačno najvažnije dvije stvari: daljnji procesi širenja Europske unije, uz razmatranje problema viznog režima te pitanje kako paneuropske ideje prenijeti u stvarnu politiku (Realpolitik). Poslije završetka sjednice uslijedila je večera s dr. Paulom Rübicom, austrijskim zastupnikom u Europskom parlamentu.

Sljedeći dan započeo je sjednicom na kojoj su bile predstavljene individualne organizacije paneuropske mladeži iz svake zemlje. Tom se prilikom dalo primijetiti kako sve uglavnom prate slični izazovi: smjene generacija, potpore fondova, organizacijski problemi i sl. Idući sastanak neposredno nakon toga bio je namijenjen zajedničkom traženju rješenja i prenošenju pozitivnih iskustava te inicijativa. Bitno je napomenuti kako je taj sastanak bio i najuspješniji. Predstavljene su mnoge ideje koje bi se mogle primjenjivati na lokalnoj razini. Zaključeno je i kako će se u budućnosti mladeži bolje povezivati između sebe. Pri tome bi glavnu ulogu trebao igrati novi web-portal Paneuropske unije: www.epaneurope.eu.

†Rainhard Kloucek, Tomislav Čović i predstavnici austrijske mladeži.

Ingo Friedrich i Tomislav Čović†

Program za mladež izradili su predstavnici Austrijske paneuropske mladeži i kako je bio gusto ispunjen aktivnostima, odmah nakon završetka sjednice uslijedio je zajednički sastanak s europarlamentarcima, članovima paneuropske radne skupine. Na sastanku u Europskom parlamentu bili su prisutni: Ingo Friedrich (potpredsjednik EP, Njemačka), Alfred Gomolka (potpredsjednik Međunarodne PEU, zastupnik u EP, Njemačka), Romana Jordan-Cizelj (zastupnica u EP, Slovenija), Bernd Posselt (zastupnik u EP, Njemačka), te Othmar Karas (zastupnik i rizničar u EP, potpredsjednik EPP-ED grupe, Austrija).

Tijekom prve rasprave o europskom proširenju, parlamentarci su iznijeli jedinstven stav da ulazak Rumunjske i Bugarske ne smije biti kraj proširenja, te da samo ujedinjena Europa može biti uspješna na globalnoj razini, pri čemu su spomenuti projekti Galileo i izgradnja najvećega fuzijskog reaktora (o projektima je govorila Romana Jordan-Cizelj).

Ingo Friedrich iznio je mišljenje kako potpora za proširenje pada, ali da će Hrvatska brzo postati članicom EU. Nakon toga uslijedila bi stanka (3-5 godina), pri čemu europska perspektiva treba ostati otvorena svim zemljama jugoistočne Europe, Bjelorusiji i Ukrajini.

Bernd Posselt misli da je problem što EU nema jasnu strategiju proširenja i kako je cilj paneuropske da svaka europska zemlja koja želi postati članom to može nakon ispunjavanja kriterija. Pri europskim zemljama prisutni parlamentarci nisu podrazumijevali Tursku, ali naglašena je važnost suradnje s tom državom. Posselt je nastavio izlaganje snažnom potporom Hrvatskoj koja bi trebala ući do kraja desetljeća, što bi poslalo jasnu poruku kako proširenje neće stati. Nakon ulaska Hrvatske, Posselt također predviđa stanku, te kao iduću zemlju navodi Makedoniju.

Othmar Karas naglasio je kako je čitavi projekt Europske unije zapravo projekt za mlade, te da osnove toga ne čine samo pravila i propisi nego i vrijednosti. Kao prioritete navodi Hrvatsku i druge zemlje u jugoistočnoj Europi te Ukrajinu i Bjelorusiju. Naglašava da useljenička i sigurnosna politika mora biti stvar čitave EU, a ne pojedinih zemalja članica.

Nažalost, za drugu zanimljivu temu (uvođenje paneuropskih ideja u stvarnu politiku) ostalo je vrlo malo vremena. Istaknuto je da u Eu-

† Dr. Paul Rübig, nakon paljenja Svjetla mira. Lijevo od Rübiga je predsjednik slovačke mladeži, Andrej Mongiello, a desno naš predstavnik Tomislav Čović

ropskom parlamentu paneuropske ideje imaju jak lobi i potporu, dok je situacija drukčija kad su Vijeće ministara i Europska komisija u pitanju. Stoga bi svaka nacionalna paneuropska organizacija trebala izvršiti pritisak na vlast.

Ubrzo nakon vrlo uspješnog sastanka s parlamentarcima, mladež Paneuropske unije sudjelovala je na kratkoj ceremoniji paljenja Svjetla mira (Friedenslicht) u predvorju parlamenta, koju su vodili predsjednik Europskog parlamenta Josep Borrell Fontelles i dr. Paul Rübig. Nakon toga svi predstavnici mladeži prisustvovali su plenarnoj sjednici Europskoga parlamenta.

Na kraju dana upriličena je večera s Berndom Posseltom, što je ujedno bio i završetak vrlo aktivnoga i uspješnog programa.

Tomislav Čović

† Potpredsjednik MPU s predstavnicima španjolske, njemačke i hrvatske mladeži

JE LI EUROPA DRUKČIJA?

Europski dan – 26. po redu – održan je u Andechs, 14./15. listopada 2006., pod naslovom: Je li Europa drukčija?, a u suradnji s CIFE-om (Centre International de Formation Européenne). Nakon pozdravnih govora gvardijana samostana Andechs, oca Coelestina Stoeckera i predsjednika Paneuropske unije Njemačke, Berndta Posselta, slijedili su referati koje su održali: prof. dr. Ferdinand grof Kinsky, potpredsjednik CIFE (Je li egoizam jakost? – globalizacijske zablude i europski socijalni model), zatim

Helmut de Craigher, filozof i savjetnik za poslovanje tvrtki, suosnivač Njemačke Paneuropske mladeži (Globalizacija kulture i kriza europske strukture), Martin Huefner, pije šef Hypovereinsbank, autor novoizdane knjige Europa – sila sutrašnjice, Emilio Mueller (Europa naroda i regija) govorio je umjesto ministra Eberharda Sinnera, te

Bernd Posselt, zastupnik u EU-parlamentu (Europska povijest i kultura – hipoteka ili početni kapital?).

Navečer istoga dana vodio se i razgovor s ministrom vanjskih poslova Republike Makedonije Antoniom Miloševskim o proširenju EU-a, političkoj krizi i novom početku.

Idućeg dana započelo se sv. misom u prekrasnoj baroknoj zavjetnoj crkvi toga benediktinskog samostana, a zatim je bio forum za raspravu: Pitanje egzistencije jednog kontinenta: što je životni model Europe? – s Ingom Friedrichom, zastupnikom u EU-parlamentu, potpredsjednikom EU parlamenta i Međunarodne Paneuropske unije, predsjednikom Evangeličkoga radnoga kruga, te s A. Miloševskim, ministrom vanjskih poslova Republike Makedonije, zatim s prof. dr. Rocco Buttiglioneom, ministrom kulture i člana talijanskog senata i papinske akademije znanosti, pa s generalnim vikarom benediktincem Michaelom Fuchsom, s Gerhardom Sabathilom, voditeljem zastupništva EU-komisije u Berlinu, s Dirkom Vossom, izdavačem kršćanskih izdanja, predsjednikom PEU Bavarske. Cijelu raspravu s predavanjima i tumačenjima moderirao je Jaroslav Šonka, češki novinar, trenutačno zaposlen u Europskoj akademiji u Berlinu.

Prvoga dana glavna tema je bila što je europsko sjedinjenje, neki međukorak za globalizaciju ili ipak možda to sjedinjenje osigurava i samostalnost Europe. Postoji li europski model življenja koji je drukčiji nego kod naroda drugih kontinenata i koju ulogu kod toga ima kršćanski lik čovjeka. Sva su predavanja bila vrlo stručna i vrlo jezgrovita.

Već kod uvodnog pozdrava B. Posselta postavilo se pitanje, ima li uopće smisla za neku sjedinjenu Europu, ako u njoj više neće biti Europljana. Kakav to model svakodnevnog života imamo i kakav model moramo imati za postojanje, za opstanak Europe kao Europe. Čuli smo da će se ta pitanja postavljati u idućem razdoblju, naročito u Berlinu u svezi Rimskih ugovora.

Prof. Ferdinand grof Kinsky, svakako najbolji govornik uz nama dobro znanog B. Posselta, zadržao se na analizi sadašnjega našeg društva, u kojemu vlada silni egoizam. Na drugog kao da se zaboravlja, iako postoje i drugi primjeri, na koje smo u Europi ipak uvijek bili naučeni. Europski je čovjek živio vodeći računa o suživotu, naučio se već od ranog djetinjstva u obitelji biti voljen i voljeti, osjećao je brigu drugoga o sebi i uočio odgovornost za drugoga, pa je i sam postao takvim, shvatio da ima prava kao i dužnosti, razvio poštovanje prema sebi i drugome. Danas, ali i unutar obitelji postoji nesklad, jer se stalno trči samo za osobnim uspjehom. Nema se više vremena jedan za drugoga u trci za uspjehom. Uspjeh je povezan i s nametanjem svoje volje i svojega viđenja drugima. Razgovor i rasprave unutar obitelji gotovo da više i nema, a posebno otvorenoga i poštenog razgovora. Dakako, tu je i jak čimbenik materijalne moći, koristoljublja, a potiče se i raznim reklamama, televizijom i osjećajem da sve moramo imati što ima i netko drugi, pa i bolje od toga. I to se smatra slobodom. Ali, to je krivo shvaćena sloboda. Ono što se nazivalo općim dobrom (Gemeinwohl) odnosi se na sve ljude, iz toga proizlazi i subsidijarnost. To je, zapravo, osnovica za slobodu. Na to se zaboravlja. Međutim, sve počinje u samoj obitelji, to je prva zajednica u kojoj živimo. A upravo se obitelj izruguje i upropašćuje. Prof. Kinsky zato upućuje na socijalnu aktivnost rad crkve, njezine postavke, što je temelj za sretnije odnose. Zagovarao je personalizam, gdje svatko mora razviti osjećaj svoje osobne odgovornosti za sve što se događa, pa se stoga mora i angažirati za opće dobro, a to uključuje i osjećaj za okoliš, za budućnost opstanka čovječanstva na zemlji. To su bile i misli i poruke Ivana Pavla II. godine 2005. pred sam kraj njegova života. Prof. Kinsky smatra da tu leži i model za budućnost Europe.

I sljedeći govornici su se složili s mišljenjem prof. Kinskog. **Helmut Craigher** je objasnio kako je europski ustav, zapravo, bio šok za Europljane. On drži da Europa u svjetskom natjecanju nije samo ekonomski takmac i ne smije to biti, već njena snaga i budućnost leži

u njejoj kulturi, ona je bitna u kulturološkom smislu. Ona mora za dugoročni uspjeh i egzistenciju njegovati svoju kulturu. On čak smatra da globalizacijsko naglašavanje ekonomskog uspjeha nije dugoročno niti za globalizaciju, smatra da je globalizacija zapravo postojala već odavno u kulturološkom smislu te da je samo takva moguća za buduća vremena, da dugoročni uspjeh leži u onom što u Komunističkom manifestu Marx definira kao kulturnu dekadenciju građanskog društva, ali ta kultura je nadmoćna osnovica za izgradnju budućnosti u globalnom smislu.

Izlaganje **Martina Huefnera** potvrdilo je već prije iznesena mišljenja. Europska posebnost mora se zadržati, njezina prava na lokalne razlike i običaje znači imati veliku množinu iz koje možemo birati, razvija ljubav za vlastitost, ali i poštovanje i zanimanje prema različitosti, pa to tek daje slobodu za izbor načina života. To je uvijek bila posebnost Europljana, ali postojala je i velika međusobna sličnost, jer su pripadali istom ustroju - grčkom, rimskom i kršćanskom. Tu ne smijemo zaboraviti da su i Židovi djeca Abrahamova i da im je osnova zajednička. U tome se nalazi budućnost Europe. To su i misli koje razrađuje u svojoj knjizi *Europa - sila sutrašnjice*. On jasno naglašava kako danas u Europi čovjek osiromašuje materijalno selidbom proizvodnje i robe na druge kontinente, zamjenom solidne robe za jeftinu i nesolidnu, a to se osjeća i u kulturološkom i općem modelu življenja. Protiv je toga da se Europa ugleda u model života kakav pokazuje SAD, jer to je nama strano i nije podobno za Europljana. Uništava i kulturološke sposobnosti osobe, a naročito to već vidimo kod mlade generacije. Zato budućnost nije u „atlantskom povezivanju“. Važno je za Europu da ima kvalitetu, da je zadrži na svim područjima aktivnosti, kao što je važna i ustrajnost - to je budućnost Europe.

Eberhard Sinner govorio je o fenomenu potrebe za mir, koji se javlja nakon svakog rata i ratnih stradanja, to je želja svih naroda Europe i svih regija. Za njega su regije kao dijelovi cjelovite slike mozaika, koji čini jedinstvenu kulturološku sliku Europe. Posjedujemo europski životni model, a taj se ipak razlikuje od onih na drugim kontinentima. Važnu ulogu za Europu ima kršćanska slika čovjeka. Upravo život u tom starom benediktinskom samostanu, u kojemu su se održavali ovi dani, pokazuje paralelno postojanje unutarnjeg mira i razvoja osobnosti kao mogućeg načina života, on izlazi iz kršćanskih vrijednosti.

Završno izlaganje toga dana, izlaganje **Bernda Posselta**, upućuje nas da dobro razmislimo o budućnosti i budućem razvoju Europe. On ne vidi prevelike poteškoće u prihvatanju novih članica, jer znamo tko spada u Europu. Bernd Posselt kaže: „Bolje da razmislimo o granicama. Da ne dajemo obećanja onima, gdje nećemo moći jedinstveno riješiti problem pristupanja. Europa nije otok zaokružen jasnim geografskim granicama. Tu mogu nastati razni problemi. Ali, to su problemi druge vrste. Mogu, dakako, postojati partneri i partnerstva sa susjedima, no to ne znači da su ti susjedi i Europa. Suradnja da, ali valja znati kakva.

Europa mora stvoriti pravedniji odnos u svjetskom natjecanju, ona mora stvoriti i omogućiti radna mjesta, ali mora i voditi politiku fair playa. Ne znači da, ako kupujemo jeftinu proizvedenu robu, time pomažemo one slabo plaćene radnike koji ih proizvode. Moramo zauzeti stav da ne kupujemo zato što je jeftino, nego tražimo kvalitetu, a time učvršćujemo stari europski model nabave. Time moramo i možemo prisiliti tamošnje poslodavce da počnu i oni bolje proizvoditi, bolje plaćati i educirati svoje radnike i time povisiti i humanizirati njihov životni standard.

Dužni smo njegovati ono što je Europa imala, posebnost i samostalnost regija, partnerstvo, njegovati kulturu, jezik, običaje i domoljublje. Odgojem se mora puno toga uspostaviti. Nismo uopće svjesni naših uspjeha što imamo EU-valutu i prednosti toga. Zaboravljamo koliko je dobroga postignuto u Europi, a uglavnom se bavimo onim lošim i negativnim. I to se mora promijeniti. Naš stav gledanja na stvari nužno je izmijeniti. Kao Europa smo ipak konkurencija kad se radi o kvaliteti. Zašto bi inače imitirali naše proizvode i našu kulturnu baštinu drugi kontinenti. (Kina, Japan). Nama u Europi manjka samosvijest i ponos. Ne naglašavamo našu europsku tradiciju života, a Amerikanci govore i ističu stalno „American Way of Life“. Naučimo se govoriti «Our European Way of Life!» Čini se da je naša svijest isto tako čudna kao i geopolitička karta Europe. Moramo u Europi u prvome redu, kao prvi zadatak, razviti osjećaj porijekla i poštovanje spram toga i to nam mora dati snage i volje da svladamo sadašnje probleme, da svladamo ono «sada», ono što upravo imamo. To je naš drugi glavni zadatak. Treći veliki zadatak je stvoriti i imati viziju o budućnosti.

Večernji razgovor doticao se uglavnom Makedonije, naime, da ta država pripada Europi, što je jasno vidljivo iz same povijesti antike. Govorilo se o trenutačnoj europskoj političkoj krizi i novom početku. Krize su i potrebite upravo zato da može započeti nešto novo, jer zahtijevaju reviziju. Razgovor su vodili **A. Milošovski**, i poljski zastupnik u EU-parlamentu **Zbigniew Zaleski**.

U radu foruma razvila se uzbudljiva rasprava u kojoj su naročit interes pobudili **Ingo Friedrich** i **Rocco Buttiglione**. U raspravi je sudjelovao ogroman broj prisutnih, što je sve trajalo daleko preko predviđenog vremena. Tu su se ponavljala i raspravljala i uglavnom potvrđivala gledišta prošlog dana.

Ovaj zanimljivi skup svakako je osobito podržan ambijentom u kojemu se održavao. Samostan Andechs svojim zidinama i svojom pozicijom na vrhu brda, okružen visokim planinama u daljini, a istaknut jezerom u podnožju, djeluje osobito povoljno za vođenje iskrenih razgovora i rasprava, za razmišljanje u opuštanju, a radno se ozračje pojačava marom koji u njemu vlada. Naime, samostan posjeduje vlastite radionice, poljoprivredu, stoku, klaonicu, pivovaru, dva restorana, dućan. Nije, dakle, slučajno da se Europski dan tu održava već 26. put.

Mr. sc. Vesna Izaković

Davorin Radić

IZLOŽBA "ZAGREB"

HPEU, 30. studenoga 2006.

Tema ove izložbe u HPEU je Zagreb koji je trajni izazov kistu Davorina Radića.

Zagreb je drugo prostorno središte emotivnog i tematskog u Radićevu slikarstvu. Zaustavljen u vremenu, najčešće vedroga dana i toplih ugođaja, dolazi nam ususret naš Zagreb starim ulicama, povijesnim vebnim palačama, trgovima, vrevom, nemirom. Ambijentalnost ovoga nervoznoga podneva odgovara strasti i duktusu Radićeva kista, koji traži snagom ruke tren jurnjave i stiske, dinamičan, kontrastan, komplementaran u sudaru boja, ekspresionistički zgusnut u gužvi linija, slobodan u odmaku od mimesisa kojeg ipak ne napušta. Kao da u dosluhu sa Sezanom potvrđuje: ljudska je percepcija nejasna. Realizacija i modulacija kazuju da slika ima više fokusa, svjetlost i boja grade duhovnu uznemirenost i nepravilne plohe, mozaičnu strukturu površine, a gama slike nosi vedrinu s dominantom toplih tonova i jake zelene. Udari tamnih tonova ostavljaju gledatelju tajne zamrašenih prostora, kao što i blistave plohe fasada ili jurnjava bijelih oblaka donosi kontrast u kojem slika živi osebnim lucidnim poretom usred kaosa grada.

TRIBINA

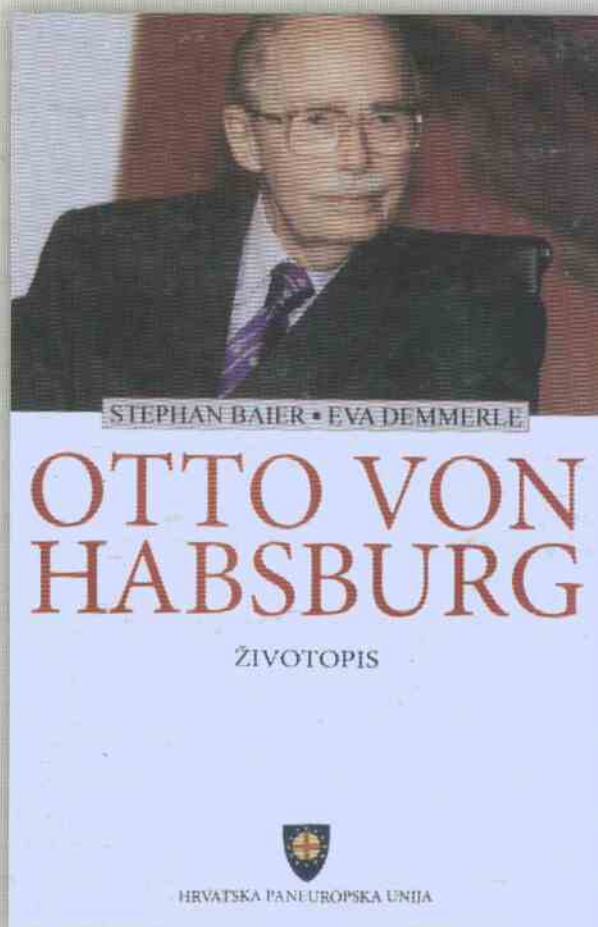

U utorak, 21. studenog 2006. u prostorijama HPEU, Jurišićeva 1a/I predsjednik Međunarodne Paneuropske unije Alain Terrenoire održao je predavanje na temu: Hrvatska kao kandidat za članstvo u Europskoj uniji i perspektiva zemalja jugoistočne Europe.

Voditelji tribine bili su akademik Milsav Ježić, počasni predsjednik HPEU i prof. dr. Pavo Barišić, predsjednik HPEU.

**Novija
izdanja
Hrvatske
Paneuropske
unije**

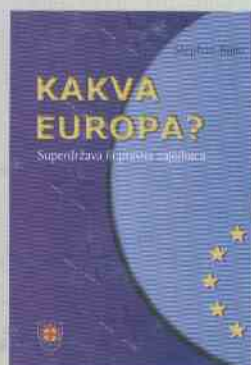
Stephan Baier-Eva Demmerle
OTTO VON HABSBURG - ŽIVOTOPIS
Prijevod: Jasna Čmelić, prof.

Jedinstveni izvori: dosad neobjavljeni dokumenti i mnogobrojne fotografije iz privatnog arhiva obitelji Habsburg omogućuju nam prvi put baciti pogled iza kulisa jednoga jedinstvenog života. Ova knjiga širokom čitateljstvu može zorno i detaljno prikazati povijesne događaje koji se u velikoj mjeri tiču i same Hrvatske, počam od posljednjih godina vladanja cara i kralja Franje Josipa I., vjenčanja nadvojvode Karla i princeze Zite Bourbon Parme, roditelja nadvojvode Otta, izbijanja Prvoga svjetskog rata i uništenja Austro-Ugarske Monarhije sve do danas. Prikazana su sva razdoblja bogatog života nadvojvode Otta i njegove obitelji, brojni povijesni događaji kojima je bio kako svjedokom, kao i sudionikom.

Moderno opremljena knjiga formata B5, obujma 500 stranica i dodatkom s više od stotinu c/b i kolor fotografija, tvrdo ukoričena; predlist i zalist zemljovid, ovitak, šivano.
Cijena 320,00 kuna

Richard Coudenhove-Kalergi
PANEUROPA
Prijevod: dr. Mate Križman
Knjiga je formata B5, obujma 160 str. proširana, korice kolor.
Cijena 140,00 kuna

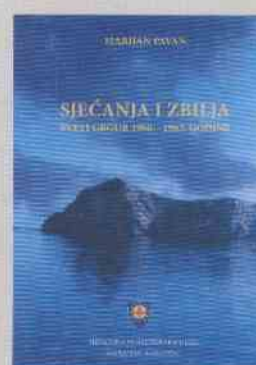
Stephan Baier
KAKVA EUROPA
Prijevod: Jasna Čmelić, prof.
Knjiga je formata 14x20,5 cm, obujma 182 stranice, tiskana na finom offsetnom papiru, proširani uvez.
Cijena 95,00 kuna

Richard Coudenhove-Kalergi
TOTALITARNA DRŽAVA - POTPUNI ČOVJEK
Prijevod: Vladimir Vadjon, prof.
Knjiga je formata 14x20,5 cm, obujma 192 stranice, tiskana na finom offsetnom papiru, proširani uvez.
Cijena 95,00 kuna

Nevenka Nekić
DANI U DANSKOJ
Ljeta 2002.
Knjiga je formata 16x20,5 cm s fotografijama u boji. Meki uvez 56 stranica.
Cijena 74,00 kuna

Marijan Pavan
SJEĆANJE I ZBILJA
Sveti Grgur 1960.-1962. godina
Zagreb, Hrvatska Paneuropska unija - Ogranak Karlovac
Knjiga je formata 14x20,5 cm s fotografijama u boji. Meki uvez 124 stranice
Cijena 120,00 kuna

Vaše narudžbe možete dostaviti na adresu:
HRVATSKA PANEUROPСКА UNIJA
Jurišićeva 1a, 10000 Zagreb ili na
tel.: 01/4813 451, fax: 01/ 48 13 453,
e-pošta: hpeu@zg.t-com.hr

**Radostan Božić i blagoslovljenu 2007. godinu
želi vam Hrvatska Paneuropska unija**